

REDACȚIA

Deak Ferencz-utca nrul 20.

ABONAMENTUL

Pe un an ... 20 cor.

Pe jumătate an ... 10 "

Pe 1 lună ... 2 "

N-rii de Duminică pe an 4

coroane.

Pentru România și America

10 coroane.

Pentru România și străinătate

număru de zi pe an 40 franci.

TRIBUNA

ADMINISTRAȚIA

Deak Ferencz-utca nrul 20.

INSERȚIUNILE

De un sir paroadă, prima

dată 11 bani; a doua dată

12 bani; a treia dată 8 bani

de fiecare publicațiune.

Manuscripte nu se

inapoiază.

Telefon oras și comitat 592.

Anul X.

NUMĂR DE DUMINECĂ

Nr. 13.

Mégis hunczut...

De Ioan Slavici.

Sanctiunea pragmatică nu e, precum mulți vor fi voind s'o socotească, nici un fel de învoială între Casa de Habsburg și țările așa numite ereditare ale ei, nici mai ales temelie legăturii dintre aceste țări, care alcătuiesc o monarchie fiindcă sunt supuse stăpânirii aceleiași Monarch.

Încă la începutul domniei lui, în Aprilie 1713, după încheierea războiului de succesiune la tronul Spaniei, Împăratul Carol VI, a făcut în fața mai marilor adunați la curtea sa enunțarea, că în viitor succesiunea la tron e hotărâtă după primo-genitura, că în lipsă de bărbați vor moșteni femeile și că țările ereditare nu vor putea să fie despărțite prin moștenire, ci vor trebui să rămâie sub aceași stăpânire.

Enunțarea aceasta nu e nici o dorință, nici un fel de proiect de lege, ci o lege creată din deplinătatea voinței suverane, căreia toți membrii familiei domnitoare, țările ereditare și popoarele acestor țări aveau să se supună fără de discuțiune.

E învederat, că legea aceasta avea să fie adusă la cunoștința tuturor, deci a fost prezentată staturilor din deosebitele țări — nu ca să o primească, ci ca să iee act de ea și să se lege a i se supune și a o susține, deci s'o «înregistreze» ori s'o «înarticuleze» cum se zicea în Ungaria.

Lucru acesta s'a făcut în timpul celor zece ani ce au urmat, și e bine să nu trecem cu vederea, că atât în Croația, cât și în Ardeal publicațiunea s'a făcut mai nainte decât în Ungaria.

Dietei ungare i-s'a prezentat sanctiunea pragmatică abia după încheierea păcii dela Pasarovăț când Carol VI era învingător.

E lucru de sine înțeles, că nobilimea a profitat și astădată de ocaziune, ca să stoarcă concesiuni, și trebuie să ne reamintim, ce fel sunt concesiunile ce s'au făcut.

I s'a făcut promisiunea formală, că se va respecta constituțiunea Ungariei și anume, că nobilii vor fi scutiți de biruri și de angarale, nu vor fi jigniți în privilegiile lor și vor avea singuri dreptul de a ocupa funcțiuni în Ungaria.

Nu dar pentru patria lor, nici pentru poporul maghiar îndeosebi, ci pentru sine înșiși au avut purtare de grije.

Înțelege și cel mai tâmpit om, că legea e numai enunțarea făcută de împăratul Carol VI, nu însă și dorințele exprimate de

nobilimea ungară, și că nu au călcat nici o lege împărații, care nu au ținut seama de dorințele aceste.

Dar cu promisiunea formală cum rămâne? — vor fi întrebând cei lipsiți de judecată.

Prea bine rămâne.

Li-s'a promis nobililor, că vor putea să auzze de drepturile și de privilegiile lor; ci nu s'au mulțumit însă să auzze, ci au și abuzat ceea ce nu li-s'a promis nici odată.

Nu și-au călcat dar cuvântul monarchiei, care au luat măsuri, ca să pună capăt abuzurilor, pe care le făcea nobilimea de drepturile ei.

Nu acum întâia oră a trebuit să se disolve și să nu se mai convoace pe un timp oare care dieta ungară.

Chiar Maria Terezia, care era binevoitoare față cu nobilimea ungară, a tolerat abuzurile numai când se afla în strămtoare. Știm cu toții, cum l'a încurajat și l'a ajutat pe Clain al nostru după încheierea războiului de succesiune și cum a fost nevoită să-l jertfească în timpul războiului de 7 ani.

După încheierea păcii n'a mai convocat însă dieta ungară și a luat din propria ei putere măsurile pentru ocrotirea popoarelor asuprite de nobilime.

Încă mai puțin i-a cruțat pe nemeși Iosif II, și de multe suferințe ar fi scăpat popoarele din țările coroanei ungare, dacă n'ar fi izbucnit revoluțiunea franceză, care l'a înspăimântat pe generosul Monarch și l'a făcut să revoace în ajunul morții sale măsurile de ocrotire.

Leopold II a fost iar nevoit să se plece, dar împăratul Francisc I și-a înființat împărăția și n'a mai ținut până la 1825 seamă de încruntările nobilimei ungare.

Eată de ce se strigă atât de des «Mégis csak hunczut a Német».

Vrei să-i furi cuiva punga din buzunar și nu te lasă: îl faci pe el «Hoțul dracului!»

Tot așa am face și noi, cei ce am suferit pe urma abuzurilor săvârșite de nobilimea ungară, dacă am fi oameni fără de judecată.

Nu acum trebuia, dacă e vorba, disolvată Dieta Ungariei, ci încă atunci, când ea ridică în slava cerului pe ministrii, care călcau legi votate și sancționate în toată regula, care impuneau limba maghiară contra acestor legi, care prigoneau pe cei ce stăruiau, ca legile să fie aplicate cu bună credință și au

silit pe oamenii de ordine să iee calea pribegiei.

E deci lucru firesc, care nu are să pună pe nimeni în uimire, dacă sunt și între noi oameni zăpaciți, care sunt gata să strige alături cu asupritorii nostri seculari «Mégis csak hunczut!»

Avem însă să ne înfașăm icoana timpurilor trecute și să tragem din ea învățătura, că a trebuit să suferim totdeauna, când vremurile au fost grele și numai monarchii puternici au putut să ne deie ușurare — nu pentru că ne iubiau, — nu! — ci pentru că așa cer interesele mari și statornice ale Monarchiei.

Numai un săntit poate să primească gândul, că ar putea Românii să fie înduplecați a face cauză comună cu cei ce totdeauna au profitat de strimtorările patriei spre a stoarce măduva noastră și nici nu pot să trăiască, de cât prin câștig pe nemuncite.

Hunczut e pentru dâșii, cel ce nu-i lasă să aibă asemenea câștig și ori și unde s'ar ivi acesta, Românul nu dușman, ci prietin le este — fie chiar fără ca să voiască.

Ordinațiune retrasă - adunările îngăduite. Se știe că pîntr'o ordinațiune (nrul 1405 din 17 Febr.) ministrul Kristóffy oprise ținerea a ori ce adunare. Pîntr'o altă ordinațiune (nrul 2707 dela 31 Martie) ministrul retrage pe cea dintâiu și astfel d'aci încolo autoritățile vor putea să îngădue ținerea adunărilor. Li se spune însă că numai după ce s'au convins despre legalitatea programului și dacă se dau chezașii că rânduială nu va fi turburată să ia la cunoștință înștiințarea tinerii adunărilor. Ceea-ce însemnează că în viitor atârnăm dela bunul plac al domnilor fibirae! Destul de rău.

N'au lipsă de patrie. «Az Ország» organul lui Andrassy se plânge grozav contra stării în care se află țara, zicând, că o politică atât de fără căpătâiu n'u putut s'o facă decât, cari n'au lipsă de patrie.

Ea mărturisește și totuși nu vrea să înțeleagă.

Ministru nou. Lányi dându-și demisia din postul de ministru (care e trecător, pentru a fi numit pe viață președinte la Curie) al dreptății, în locul lui M. Sa a numit pe Gegus Gusztáv, fost prim-procuror în Budapesta. Gegus a depus jurământul eri.

„Janus” institut de asigurare mutuală pe viață în Viena
— s'a fondat în anul 1839, din partea unui grup de bărbați nobili —
este cel mai vechi institut mutual de asigurare pe viață
pentru Anstro-Ungaria.

Informațiuni în-
datoritoare de: Agentura generală pentru Ungaria de sud în Timișoara-Fabrik Lerchengasse Nr. 17. (Telefon 422.)

Se bazează pe legile mutualității, în puterea cărora acci-
dentul capitalului anual trece în favorul celui asigurat.

Condiții de asigurare favorabile.

Imprescriptibilitatea polițelor după 3 ani. Plătirea în caz de duel
și sinucidere după 5 ani. — Asigurare gratuită pentru caz de răz-
boi. — Fără timbru de poliță și taxă de stat. — Plătirea la moment.

Starea de asigurare	111.000.000 cor.
Sumele de asigurare plătite până acum	55.000.000 "
Averea institutului	31.000.000 "

Episcop ajuns de rîs.

(*) E vorba de episcopul rom. catolic dela Kassa, vestitul Bubics Zsigmond, despre isprăvile căruia foile ungurești dau amănunte încât îți vine să te crucești.

Întău foile au arătat cum bătrânul episcop a fost păcălit de Jidani și de casă. Bubics avea adecă slăbiciunea lucrurilor (de aur și argint) frumoase din vechime. Cheltuia sute de mii pentru ca să-și adune astfel de comori.

Cum nu se pricepea însă la asemenea lucruri, Ovreei îi vindeau pentru bani mulți tot felul de vechituri fără preț. Asta însă n'ar fi nimic, căci în cele din urmă n'a păgubit pe nimeni ci și-a prăpădit banii proprii. Mai păcătos lucru este însă că ajungând episcopul Bubics curator peste comorile așa zise Eszterházy, cari prețuiau milioane de floreni, *parte din aceste comori* (cari la expoziția din 1884 au fost admirate de lumea întreagă cunoscătoare în astfel de lucruri) *nu mai sunt*. Dintre acestea o vază care prețuia 40000, episcopul a vândut-o evreului seu de casă László (care acum e în temniță) pentru suma de 10.000.... Tot așa se va fi petrecut și cu celelalte cari lipsesc.

E de însemnat că marele negustor Löwenstein din Frankfurt făgăduise la 1884 nu mai puțin de cât *un milion* pentru 10 din potirele (păhare de cuminecătură) aflate între comorile Eszterházy... Nimeni nu știe — ori știe numai László (care în câțiva ani s'a îmbogățit) — unde sunt azi frumusețile de preț. Când îi trebuiau bani — și cheltuia mult bătrânul — Bubics vindea scumpeturi de prin bisericele bogate ajunse în stăpânirea lui...

S'a descoperit apoi că Bubics primea sute de mii dela Churi, o episcopie bogată în Elveția, care are bani de împărțit pentru facerea slujbelor (intenții), bani ce Bubics da celor de cari se slujea și-l laudau: adică preoților slugi supuse lui, foile catolice cari îl ridicau în slava cerului... Cei mai mulți bani îi ținea însă pentru sine, se înțelege: fără a mai obosi să țină slujbă, întru sufletul răposaților cari au lăsat banii.

Toate astea, treacă meargă însă.

Mai păcătos s'a dovedit episcopul în ce privește mijloacele folosite întru a ajunge la mări: membru la Academie și la alte așezăminte culturale ungurești.

Om de carte și de scris n'a fost bătrânul în viața sa. Cu bani buni a plătit însă pe alții cari au scris în locul lui pastorale și alte lucruri frumoase, așa că numele său ajunsese slăvit între toți episcopii catolici.

Era laudat îndeosebit pentru *patriotismul* și *naționalismul* său. Nici un episcop catolic nu s'a arătat mai șovinist de cât el. În biserici poruncise a se predica numai ungurește, deși credincioșii săi sunt slovaci și nemți și vai era de preotul și învățătorul despre care foile scriau că nu slujesc cu destulă credință — șovinismul. Bubics îi pedepsea aspru, numai ca să fie laudat în foile ungurești din țara întreagă.

Pentru acest sfârșit a cheltuit sumedenie

de bani. A dat tuturor celor cari îl mințeau că o să-l ajute ca să ajungă mitropolit. Unii au și lucrat în acest înțeles. Cei mai mulți își băteau însă joc de el, pun-gându-l într'un mod nemilos.

Toate păcatele ies acum la iveală.

Cei cari odată îl laudau, pot să se rușineze că astfel de om becisnic ajunsese, prin înșelătorie, să fie unul dintre episcopii cei mai cu vază, episcop care nu odată s'a rostit aspru împotriva naționalităților.

Dumnezeu nu bate însă cu băta! În curând «marele patriot» va trebui să fie înfundat într'o mănăstire!...

Alegeri sinodale.

Despre alegerile sinodale în Dieceza Aradului putem da acum următoarele amănunte:

Au fost aleși în

Arad . . . Dr. S. Ispravnic și A. Petrovici.
 Siria . . . Russu-Șirianu, I. Groșorean.
 Radna . . . S. Raicu și Dr. I. Suciuc.
 Lipova . . . Dr. A. Cioban și V. Bogoi.
 Chișineu . . M. Veliciu și Dr. C. Ardelean.
 Giula . . . Dr. N. Oncu, Dr. G. Popovici.
 Hălmagiu . . Petru Truța, G. Serb
 Buteni . . . Dr. A. Grozda și V. Goldiș.
 Boroș-lneu G. Fejér și V. Goldiș.
 Timișoara Em. Ungurean, P. Rotariu.
 Vinga . . . T. Mărgineanț și Sebeșan.
 Birchis . . . Virgil Tomici și V. Goldiș.
 B. Comloș Dr. N. Oprean și Dr. I. Mezin.

UN CORB ALB.

Szemere Miklós, magnatul maghiar despre a cărui scrisoare deschisă către alegători am vorbit mai zilele trecute, iar a scris o cârtică intitulată: «Logica faptelor».

Între alte multe, el spune Ungurilor și următorul adevăr pe care fruntașii unguri nu prea îndrăznesc să-l mărturisească:

«Peste tot, în vremurile d'acum nu se mai poate în Europa maghiariză, germaniză ori rusifică.

«Priviți, sunt destule pilde strălucite în Boemia, Moravia, Dalmația și Austria. Împăratul Germaniei n'a reușit să germanizeze Posenul, după cum n'a putut nici Tarul să rusifice Finlanda și Polonia. În Posen împăratul Wilhelm a făcut încercare luxoasă, pe Fliendländer l'a făcut baron, pentru că a cheltuit milioane în scop de a germaniza. Și cu toate acestea germanizarea merge ca racul, îndărăt. A trecut adică vremea, când să se mai poată denaționaliza. Se poate cârmui în spirit unguresc, dar *cu blândețe*, ceea ce ar fi plăcut și Românului și Slovacului, căci s'ar simți fericit.

«Azi toată lumea cinstește legea (biserica) și limba, numai intoleranții și barbarii nu. Iar *cu sâla nu se ajunge la țintă*, ci asta ar fi ca și când cineva cu sâla vreă să facă dragoste ori să se căsătorească, — poftescă numai, eu nu-l pizmuesc. *E o încercare ne bună»*.

Șovinistii, cari vor să facă din toată suflarea — Unguri, — să citească scrisesele lui Szemere și să ia aminte!

Scrisoare deschisă dlui prim-ministru al Ungariei, br. Fejérvár

Domnule ministru!

Cu știrea și autorizația Escelenței Voastre, timpul din urmă o ne mai auzită ocară i-s adresat poporului băștinaș al Transilvaniei întregului neam românesc.

Într'un articol din «Magyar Nemzet», ziarul semificios al guvernului Țării Ungurești, și pângărește memoria marelui Avram Iancu, iar câteva zile mai târziu aflăm, că un ordin ministerial interzice brusc tuturor Românilor, supuși Coroanei Sf. Ștefan, participarea la Expoziția generală, ce o vor aranja în București conaționalii lor.

Domnule ministru! Noi de mult suntem obicinuiți să citim în presa maghiară articole de felul celui din «Magyar Nemzet», în care se calcă în picioare cinstea și demnitatea noastră națională. Inzulțele acestea însă veneau până acum dela particulari, dela oameni, ce poate nu știau ce fac, dela oameni fără suflet și fără judecată. De aceea noi adeseori nici n'am ținut de cuvîntă și răspunde unor astfel de provocări pătimașe. Dar azi, când Avram Iancu, mândria și gloria noastră cea mai curată, în însuși organul guvernului e numit bandit ordinar și căpitan de hoți, — nu ne mai putem ascunde indignarea.

Noi știm, că guvernul Ungariei e pus în fruntea acestei țări, nu numai pentru o parte a locuitorilor, ci e chemat a apăra și promovă interesele tuturor; e dator deci a respecta trecutul, limba, credințele, drepturile fiecărui popor din această nefericită patrie. Și în Ungaria trebuie să știe toată lumea, cu atât mai mult trebuie să o știe asta dl ministru, că Avram Iancu e figura cea mai luminoasă, mai măreață și mai iubită în istoria poporului nostru de aici, ce numără trei milioane de suflete. Trebuie să știe ori și cine că batjocorind pe Avram Iancu, pe poporul român îl batjocurește. Trebuie să știe fiecare om cu carte în această patrie, cu atât mai vărtos dl ministru, că la anul 1848, Avram Iancu a fost căpitanul suprem al oștiri de gloșiști români, cari au prins armele împotriva rebelilor maghiari, și în aceeași calitate a rămas până la capăt credincios Dinastiei și neamului său nedreptat. Cum să poate presupune, că Avram Iancu ar fi primit sprijinul unei bande de hoți?

Și cum se poate să fie distins banditul ordinar de însuși M. Sa Împăratul Rege?

Știm bine, că astfel de incriminări nedemne și rușinoase sunt o bună armă de coterșire, un mijloc de a-ți câștiga popularitate într'o țară unde totu-i posibil, unde batjocurirea și perze cutarea națiunilor nemaghiare sunt o dovadă de patriotism și de cultură. Dar ne întrebăm cu mirare, cum poate uză un guvern de astfel de mijloace! Nu crede Escelența Voastră, că din sămânța asta neagră aruncată pe pământul țării noastre, numai ură poate răsări și zizanie între diferitele neamuri?

De-o adâncă și legitimă indignare ne-a umplut și știrea, că printr'un simplu ordin ministerial s'a interzis «Asociațiunei» din Sibiu și tuturor Românilor din Ungaria și Transilvania, participarea la Expoziția din București, ce să va deschide în vara anului acestuia.

Această Expoziție, ca toate Expozițiile, are o însemnătate culturală, de un caracter mai larg. La vară să implinesc 1800 de ani, de când s'a cunoscut urmele Românilor pe aceste locuri. Frații nostri din Regat au ținut să sărbătorească cuviincios această rară ocazie. Ei vor aranja o Expoziție, care să dea, pentru ori și cine să interesează, o icoană clară progresului și a puterii de viață a neamului nostru atât de risipit și nenorocos. Românii de pretutindeni au fost chemați să-și dea concursul, pentru că așa să putea înfățișa mai deplină și mai limpede viața românească. Să vor și duce Românii din

HARTMANN JÁNOS

ARAD

Strada Rákóczi Nr. 15.

Atelier de mase de biliard, cheiuri, plumbi și alte lucruri pentru cafele

Studiile de specialitate mi le-am câștigat în cea mai mare și bună fabrică din Paris. Mese de biliard le blanșez în ori ce blanșă fără nici o lipire, pe cari apoi plumbii nu sar. La invitare merg ori și unde și în provincie, ducând pănură de a mea. Pentru lucrurile cumpărate din atelierul meu mai ales pentru cheiuri, iau re spundere un an de zile.

Pe lângă prețuri moderate vând și cumpăr plumbi folosite.

Pentru serviciu prompt și bun iau garanță.

Cheiuri făcute după modelul francez în ori ce mărime dela cor. 2—100. Mese de biliard vechi le transform în noue și le schimb.

toate ținuturile supuse: din Bucovina, din Basarabia întunerecului, din Macedonia cruzimilor, numai Românii Transilvaniei și Ungariei liberale nu să vor putea duce, — cu mila și bunăvoința guvernului presidiat de Escelența Voastră.

Voiam să arătăm și noi că suntem un element de cultură și că în ciuda tuturor opreliștilor am făcut și noi progrese, cari ne sunt ca atât mai prețioase. — Nu ne-ați lăsat.

Credeți că prin asta a-ți săvârșit o faptă patriotică și omenească? Credeți că fără «Asociațiune» expoziția din București nu să va fiinea? Societatea noastră culturală nu se va duce, dar ne vom duce noi, unul câte unul — tot ca Români — și vom arăta cu degetul spre pavilionul ridicat pe seama noastră și rămas gol. Și va fi o rușine a tuturor timpurilor că în Ungaria, la anul 1906, cetățeni liberi au fost opriți de a-și da și ei concursul la manifestația culturală a fraților lor.

Domnule ministru! Acest ordin ministerial, precum și ponegrirea memoriei sfinte a lui Avram Iancu, s'au făcut cu știrea și autorizația Escelenței Voastre. — Nu eră destul, că anul trecut, președintete partidului nostru național — un bătrân de 70 ani — a fost bătut cu ciomege ziua în amiază mare, în prezența gendarmilor, iar făptuitorii au rămas până în ziua de azi nepedepsiți. Nu era destul că astă iarnă a-ți născocit o revoluție valahă, și pe urmă a-ți trimis miliția pe capul bieților noștri țărani, ce poate n'aveau ei singuri cu ce să se hrănească. Nu era destul, că a-ți umplut închisorile cu fruntașii noștri osândiți pentru așa numita agitație. Nu vă era destul cu încercările zilnice de a ne amuți și stărpi — ce avem noi mai scump — limba **Veniți acum** să ne întunecați, batjocorindu-l, pe cel mai bun și mai nobil Român ce l'am avut vreodată în Transilvania; veniți să ne închideți toate căările ce duc spre lumină și cultură!...

Cu astfel de condiții rușinoase nu se va ajunge niciodată o pace și o înțelegere cinstită, așa cum le dorește în țara asta fiecare om cu judecată sănătoasă și cu iubire de neam și de moșie. Din contră, ele sunt menite să provoace indignarea mulțimii, indignare care ușor să poate prefăce în ură oarbă și pătimașă.

Nu mai tiranii vechimei mai căutau să-și asigure dominația sămănând vrajbă între popoare. Și ce-i altceva decât tiranie, când un guvern chemat să fie paznicul binei în țară, părintele iubitor al tuturor cetățenilor, el nesocotește, în primul rând, drepturile lor cele mai elementare, și batjocorește tot ce au mai drag și mai sfânt.

De piatră ar trebui să ne fie inimile, ca să rămânem reci, să nu ne unim și să nu ne ridicăm glasul de durere în fața atâtor nelegiuiri și inurii năpustite, fără dreptate asupra neamului nostru!

Tinerimea universitară română din Viena, protestează cu toată țaria și cu toată curătenia sufletului tinăr în contra inzulțelor aruncate, de guvernul Escelenței Voastre, poporului românesc în Transilvania și Ungaria!

Viena, 4 Aprilie 1906.
In numele studențimii române din Viena:
A. Popovici. *Caius Popp.*

Spre pace.

— Criza. —

Budapesta, 5 Aprilie.

Ziua de ieri a adus o surpriză mare. Acum nu ne așteptam la o schimbare a cursului izei, deodată mersul ei este întrerupt fără de ste printr'o nouă încercare de împăcare acuma oara a doua sprezecea. Iată pe scurt întâmplă-e: Ziarul «Zeit» din Viena a adus ieri știrea că: Sa împăratul a primit scrisoarea deschisă a Bánffy adresată către guvern. Amintisem că această scrisoare șovinistul baron Bánffy să drepta către ministrul președinte Fejérváry rându-l stăruitor să nu sfătuiască pe M. Sa călcarea legii căci aceasta ar fi în paguba di-

nastiei. Cetind M. Sa această scrisoare, a fost adânc impresionat de ea și în ciuda din urmă a chemat pe ministrul președinte Fejérváry la Viena pentru a-l primi în audiență. Se știe că Fejérváry a fost împreună cu ministrul de interne Kristóffy la Viena alaltăeri în audiență. Se credea că în această audiență se va statornici manifestul către toate popoarele din țară arătându-se pricina pentru care alegerile nu să vor ține.

Acum însă se află, că Fejérváry a primit însărcinarea de-a mai intra încă-odată în negocieri cu căpetenia coaliției, cu Kossuth Ferencz. Fejérváry s'a înapoiat încă în aceeași zi seara la Budapesta, iar a doua zi a avut o convorbire cu Kossuth în locuința lui Barabás Béla, alt fruntaș kossuthist.

Despre cuprinsul convorbirii nu să află până acuma nimic hotărât. Amintim însă, că zărele ungurești toate sunt foarte neîncrezătoare în izbăuirea acestei încercări. Toate scriu cu rezervă și își arată teama că nici această încercare nu-i decât o nouă dovadă, cu care guvernul și coroana voiesc să-și îndreptească măsurile lor în contra coaliției.

Barabás despre încercarea cea nouă. Barabás Béla, fostul deputat al Aradului, povestește următoarele:

Manifestul regelui nu va apărea în zilele acestea. Mai sunt cinci zile până la 11 Aprilie, când ar trebui să orânduiască alegerile. Până atunci să va încercă încă odată o împăcare, cu coaliția. Ministrul președinte Fejérváry a spus mai de multe ori că ieste obosit și dorește să scape de povara cărmuirii.

Zilele trecute un prieten care face parte din partidul guvernului, ni-a împărtășit că are o idee pe baza căreia crede că pacea s'ar putea face. Câteva zile mai în urmă mi-a spus că guvernul nu voește să primească aceasta soluțiune. Dar tot el m'a vestit pe urmă că Fejérváry are de gând să între în negocieri cu Kossuth. L'am vestit pe Kossuth. I-am spus între ailele că Kristóffy scrie un articol în «Zeit» asupra reformei electorale în care răspundea contelui Apponyi. În luna lui Ianuarie Apponyi rostise o vorbire la Baia-mare. În acest discurs el spunea că coaliția ar primi cărna țării și ar face sufragiul universal dacă M. Sa s-ar supune majorității parlamentului. Contele Andrassy și Apponyi erau de tață când i-le-am povestit acestea lui Kossuth. El suneau că dacă idea să poate realiza atunci negocierile trebuie să începute ca guvernul. Am vestit deci pe Fejérváry și pe Kristóffy despre acestea și ei au plecat imediat la Viena spre a primi încuviințarea împăratului la tratative. M. Sa le-a dat această încuviințare. Cu trenul din aceeași zi ei s'au înapoiat la Budapesta și eri au început tratativele în locuința mea. Aici s-au întâlnit Kossuth și cu Fejérváry.

Nouile alegeri.

Bupapesta, 6 Aprilie. Kossuth și Andrassy, în urma înțelegerii de alaltăeri cu Fejérváry, au fost chemați la audiență. Ei au plecat aseară și vor fi primiți azi de M. Sa.

Dacă ei vor primi condițiile puse de M. Sa, se va forma un nou minister cu chemarea ca pe chestia sufragiului universal să se facă nouile alegeri. Noua Dietă ar votă budgetul, recruții și legea privitoare la sufragul universal, și apoi ar fi disolvată iară.

Nouile alegeri ar începe la 29 Aprilie.

Viena, 6 Aprilie. M. Sa va primi azi în audiență deodată, pe baronul Fejérváry, contele Andrassy și pe Kossuth.

Se crede că fruntașii unguri vor primi condițiile puse de M. Sa și astfel se va face pace și prin urmare noui alegeri.

Se și vorbește că noul minister se va forma sub prezidenția unuia dintre urmă-

torii: Csáky Albin, Széll Kálmán, Andrassy, Gyula ori Wekerle Sándor.

Se va forma un cabinet de tranziție (trecător), care va conduce alegerile. După aceea noua Dietă se va apuca îndată să discute și să voteze budgetul, recruții și apoi sufragiul universal.

In cercurile dela Curte se zice între altele, că M. Sa dorește ca ministrii Kristóffy și Vörös să facă parte și din noul minister.

Budapesta, 6 Aprilie. Toate zărele scriu articole și arată dorința de a se face pace și noui alegeri. Despre comandă ungurească în armata M. Sale nu mai vorbește nimeni. S'au convins toți ca zădară ar mai cere așa ceva M. Sa și așa nu s'ar învoi.

Va să zică fruntașii coaliției se închină poruncii dela Chlopy, trag cu buretele peste rușinea ce au pățit la 23 Septembrie, și domnii magnați și șovinistii vor primi de săă și nevoe sufragiul universal și vor votă tot ce M. Sa ie ceruse nainte de 19 Februarie.

Le-a fost destul două luni pentruca să se moaie.

Telegrame.

25 zile sub pământ. Lens, 5 Aprilie. Lucrătorii, cari cercetează printre ruinele dela Courieres au mai dat de un tovarăș de al lor viu (iar nu 6 cum mersesă întâia oară veste). El se numește Pierre August Berton. E de 32 ani, însurat, fără copii. El a fost adus la suprafață cu multă grije și acum e în spital. Zice, că dintr'un grup de 25 lucrători, cari au căutat să scape împreună, a rămas singur în viață. Vreame i-a trecut așa fel, în cât credeă că e numai de opt zile în mine. De frig s'a apărut cu hainele luate de pe tovarășii săi morți, iar ca hrană, ce a găsit prin străițile celor morți, ba în urmă a voit să mănce și carne de cal mort, dar n'a putut.

Când l'a văzut în spital, nevasta sa nu știă să vorbească nimic de bucurie.

El povestește, că văzând cum nu mai vine nimeni să-l scoată, voise să-și tae mâna cu o secure, ce găsise, ca astfel să moară mai iute, să nu mai sufere atâta.

Două procese.

In numărul de Joi al «Tribunei» am arătat, că procurorul din Oradea-mare ne-a făcut o nouă cinste: a pornit proces împotriva prietenului nostru V. Goldiș pentru articolul «Nădejde» scris în numărul de Crăciun al foii noastre.

Puțin după ce ni-s'a făcut cunoscut acest lucru, am fost chemați la judecătorie și ni-s'a adus la cunoștință, că procurorul din Oradea-mare a mai pornit proces împotriva «Tribunei» și pentru o scrisoare din Budapesta („Efectul manifestului naționalităților“) cu data de 22 Martie și publicată în numărul 50 (dela 12/25 Martie) al foii noastre.

Se vede, că procurorul din Oradea vrea să ajungă ministru: caută să se arate păzitor credincios al neamului unguresc, ca astfel să câștige vrednicii... Ori că nu-i place nici d-sale nici stăpânirii lupta românească pe care o poartă «Tribuna».

INCELRIA ARCHITECTULUI ROMÂN
IOAN RIGA.
Arad, Jozsef főherceg-ut. Nr. 1.
(Lângă banca „Victoria“.)

Pregătește planuri și specificări de spese pentru edificii publice și private, primește lucrări în sfera arhitecturii mai înalte, cenzurări, colaudări. Ca specialist în ritual nostru oriental edifica și restaurează biserică în mod artistic, din care cauză o recomandăm îndeeosebi d-lor parochi. Trimite planuri, schițe, specificări și servește în lucrări arhitectonice cu deslușiri gratuit.

Pentru alegătorii români.

Comisiunile rânduite pentru înscrierea alegătorilor după comune, și-au început deja lucrările. Soroacele (terminele) în care trebuie să se înfățișeze comisiunile în fiecare comună mare și la fiecare sediu al cercului notarial, sunt deja mai în tot locul puse.

Fiecare locuitor din comunele respective are dreptul de a se înfățișa înaintea comisiei pentru a dovedi îndreptățirea lui, ba chiar și a altuia. Fiecare trebuie să fie ascultat de comisiune. În cât nu vrea să se ducă cineva în persoană, are dreptul de a-și înainta comisiei dorința în scris sau prin plenipotențiat. De sine înțeles, că dacă nu se duce cineva înaintea comisiei nu urmează, că n'ar fi îndreptățit a fi luat în listă într-un câr are drept la aceea.

Pentru ca să fie în curat fiecare interesat în privința îndreptățirii de a fi luat în listă, atragem luarea aminte tuturor asupra următoarelor:

În comunele (satele) mari și mici din Ardeal au dreptul de alegător:

1. Cari sunt puși la dare de pământ cu suma de 35 cor. 81 fil.; sau

2. cari sunt puși la dare de pământ cu cel puțin 34 cor. 13 fil. și lângă asta după o casă cu cel puțin dare de clasa I.; sau

3. cari sunt puși la dare de pământ cu 31 cor. 13 fil. și pe lângă asta după casă cu cel puțin dare de clasa II.

În cazurile acestea casa precum și pământul poate să fie numai în posesiunea îndreptățitului.

Mai departe sunt îndreptății în Ardeal:

4. cari sunt puși la dare de stat directă după cel puțin 120 cor. venit anual de pământ, case venit cl. III. și capital sau rentă. Suma dării e diferită și variază dupăcum se compune din izvoarele amintite;

5. cari sunt aleși după fumuri ca alegători de deputați. Înainte de a eși comisiunea de înscriere în comune (sate) se aleg și alegătorii după fumuri ca atunci deja, când se prezintă comisiunea, să fie alegerea validă și numele alesului să poată fi introdus în listă.

Alegerea alegătorilor după fumuri trebuie să se facă cunoscută comisiunilor totdeauna înainte de alegele cu 3 zile. Alegerea se face publice. Drept de vot la alegerea aceasta au toți, cari sunt îndreptății de a vota la alegerile antistiei comunale.

Afară de cazurile sus arătate, cetățenii de pe întregul teritoriu regatului ungar pot să fie îndreptății și atunci:

6. Dacă sunt puși la dare de chirie după un venit curat de 210 cor.;

7. neguțătorii, cari sunt puși la dare de venit clasa III. după un venit anual cel puțin de 210 coroane;

8. meseriașii, cari sunt puși la cel puțin 21 cor. dare de venit cl. III.;

9. meseriașii puși la dare după o calfă; sau

10. toți aceia, cari sunt puși la dare directă de stat după un venit de 210 cor., computat din pământ, case venit cl. III, capital sau rentă.

Iar numai în părțile ungurene sunt îndreptății aceia:

11. a) cari în orașe libere și cu magistrat apoi în comunele: *Bocșa, Dognacea, Moldova, Orașița, Stajerdorf și Szászabánya*, au singuri, ori împreună cu soțiile ori cu băieții lor minori o casă, cu cel puțin 3 încăperi supuse la dare;

b) cari tot acolo au pământ, al cărui venit catastral e cel puțin 32 cor.;

12. cari în comune mari și mici, singuri ori împreună cu soțiile sau cu băieții lor minoreni — fără a se socoti faptul că averea pe a cui nume e pusă — au $\frac{1}{4}$ sesiune urbanială, ori au o proprietate sau moșie, care corăspunde unei $\frac{1}{4}$ sesiuni urbaniale.

(Corespunde unei $\frac{1}{4}$ sesiuni urbaniale acea proprietate, a cărei dare de pământ e barem atât câtă e darea cea mai mică după $\frac{1}{4}$ sesiune urb. în comuna respectivă, ori dacă acolo nu a existat urbanii atunci în comuna învecinată. În graniță (părțile confiniilor militare bănățene) precum și în comitatul Severin se socotește de $\frac{1}{4}$ sesiune: 10 holde catastrale de câte 1600 stângini □, iar în comitatele Solnocul de mijloc, Crasna, Zărand, și ținutul Chioarului 8 holde de câte 1200 stâng. □, socotindu-se aici, intravilanul, grădina, pământul arător și livada sau râtul.

13. Fără privire la dare și venit au drept de vot: profesorii, doctorii în ori ce ram al științelor, avocații, medicii, apotecarii, economii cu diplomă etc.

Preoții precum și capelanii sunt îndreptății numai atunci, dacă sunt aplicați în post. Cei penzionați din ei nu pot fi alegători dacă n'au penziune de cel puțin 1000 cor.

Ca și condițiuni generale trebuie să aibă fiecare îndreptățit următoarele: Să fie cetățan ungar, de 20 ani, de sexul bărbătesc și să fie eșit de sub tutoratul părintelui, a tutorului și a stăpânului.

Nu au drept de vot:

a) Soldații activi, finanții, jendarmii, plăeșii și polițiștii comunali și municipali.

b) Cei întemnițați pentru crimă sau delict, vreme cât sunt închiși și

c) Cari stau sub concurs (bancrută).

Dela cei îndreptății pe baza dării se cere încă să fie puși sub suma dării prescise în anul *premergător compunerii listelor*. Ceialtați îndreptății trebuie să aibă condițiunea numai la începutul conscrierilor.

Numai darea de stat directă se socotește. *Dările din mai multe comune se socotesc la oaltă*. Darea trebuie să fie numai aruncată, nu e lipsă să fie și plătită.

Înscrierea alegătorilor, ori rectificarea (îndreptarea) listelor o face comitetul central (központi választmány) pe temeiul lucrărilor comisiunilor de înscriere rânduite de dânsul pentru fiecare cerc electoral în număr corespunzător.

Comisiunile de înscriere sunt datoare a-și începe lucrările sale prin *Martie*, ca lucrările ei cel mult până la *15 April* să fie trimise deja comitetului central; care în ziua aceasta trebuie să înceapă compunerea listelor interimale (vremelnice).

Președintele comisiei de înscriere pune termenul în care se va prezenta în fiecare comună mare și în centrul fiecărui notariat cercual, pentru înscriere. Acest termen este dator să-l și publice în fiecare comună cu 8 zile mai înainte în modul obicinuit (cu dobă).

Fiecare cetățean are dreptul să se ducă înaintea comisiei de înscriere pentru a-și dovedi dreptul său de alegător, și trebuie să fie ascultat.

Toate actele, cererile, reclamele privitoare la dovedirea dreptului electoral sunt scutite de timbru și de ori ce taxă.

În contra comisunilor de înscriere se poate ridica plânsoare:

1. Dacă ziua și locul înscrierii nu a fost vestit și publicat cu 8 zile înainte.

2. Dacă comisia nu s'a ținut de termenele arătate;

3. Dacă membrii antistiei comunale nu au fost de față la înscriere sau că n'au dat căruiva îndreptățit lămurirea trebuincioasă;

4. Dacă cineva ducându-se înaintea comisiei nu a fost ascultat.

Plânsorile sunt a se îndreptă:

a. Dacă dela ziua înscrierii nu au trecut încă 8 zile, către comitetul central.

b. Dacă au trecut, deadreptul către ministrul de interne.

Listele interimale și reclamele, excepțiunile contra lor.

Comitetul central trebuie să-și înceapă lucrările sale pentru compunerea listelor alegătorilor cel mult în *15 Aprilie* și are să le termineze cel mult până la *1 Maiu*.

Listele interimale precum și consemnarea celor scoși din lista anului trecut se trimit fiecărei comune mari și fiecărui notariat cercual, pentru a fi pusă la vederea publică dela *5 Maiu* până la *25 Maiu*.

Expunerea listelor la vederea publică trebuie să se anunțe și publice în modul obicinuit în fiecare comună cel mult până la *5 Maiu*. Antistiile comunale și notarii cercuali sunt dator să țină listele la vederea publică dela *8—12 ore a. m.* iar dela *2—6 d. m.* a le predă pentru copierea celui care o dorește aceasta.

Reclame (plânsori) se pot face:

a) pentru înscriere greșită (scrierea numelui, etății, ocupațiunei greșite etc.)

b) pentru neînscrierea în listă deși respectivul are drept,

c) pentru înscrierea a celui fără drept electoral,

d) pentru neexpunerea la vederea publică în timpul, locul și modul arătat de lege.

Deoarece s'au întâmplat cazuri că Curia a tras la îndoială identitatea reclamantilor, va fi bine ca reclamele și excepțiunile să fie subscrise înaintea antistiei comunale, care are să adeverească pe act identitatea persoanelor.

Reclamele, excepțiunile și observările se pot face numai în scris, adresate comitetului central și sunt a se înainta la antistia comunei respective (la notariatul respectiv) în contra listei căreia se fac reclamele etc.

Într-o hârtie se pot face mai multe reclame și excepțiuni, observări însă numai separat se primesc.

Ce privește persoana sa proprie, fiecare are dreptul de a reclama.

Afară de aceasta tot acela care este luat deja în lista cutăreiva comune, are dreptul a reclama asupra ori cărei greșeli sau lăsări afară, precum și în contra ori cărei înscrieri nedrepte în lista aceleiași comune.

Comitetul central e dator a hotari asupra reclamelor, excepțiunilor și observărilor cel mult dela *1—20 Iulie*.

Hotărârile se pun la vedere publică și se anunță în modul mai sus indicat dela *20—30 Iulie* și se și manuează celor, a căror reclame s'au respins și celor cari în urma excepțiunilor au fost șterși.

Reclamele pentru neînscrierea sau eliminarea pe nedrept a cuiva din listă precum și excepțiunile contra înscrierii ilegale a cuiva, sunt a se înainta dela 5—15 Maiu, iar observările asupra acestor reclame și excepțiuni se primesc dela 16 până la 25 Maiu.

Apelata la Curie.

Aceia, asupra căror reclame, excepțiuni ori observări comitetul central a adus hotărâre, dela punerea spre vedere publică, iar cei căror hotărârile s'au înmanuat dela ziua primă în *10 zile* pot apela la Curie.

Apelata se adresează către Curia reg. și trebuie înaintată președintelui comitetului central (viceșpanu, în orașe municipale: Primarul).

Apelata se face în scris, și se pot alătura dovezi noi.

Cine nu știe cum să facă apelatele, să ne scrie și-i vom trimite un formular.

Din România.

Marea întrunire dela Dacia. A fost mare și măreață întrunirea ce s'a ținut Luni seara la Dacia. Dela ora opt sala, loc, scena erau înțesate de lume. La ora opt și jumătate abia mai puteai străbate și prin culoare.

Când au sosit dnii N. Iorga și B. St. Delavrancea li-s'au făcut nesfârșite ovațiuni.

A produs entuziazm telegrama dlui B. P. Hajdeu, care felicită tinerimea și pe profesorii ce s'au pus în capul ei.

Au sosit telegrame din toate unghiurile țării, dela literați și profesori, toate pline de cuvinte entuziaste și de sentimente înălțătoare.

A fost printre telegramele sosite una mai ales, care a mișcat adânc sala, aceea a dlui Lupu Kostache dela Bărlad, care spune, că-i pare rău, că fiul său e la Paris și n'a putut să ia parte la mișcarea studenților.

Au vorbit dnii N. Iorga, Barbu Delavrancea și I. Slavici și câteși trei au fost neîncetat aplaudați. Cuvântările lor calde și adânc emoționante au procurat un entuziazm împunător.

Miile de oameni au ascultat pătă la urmă cu încordată atenție, cu religioasă atenție cuvântările oratorilor și-au aplaudat cu vădită dragoste și adâncă convingere.

A fost o întrunire, care arată vigoarea acestui popor, entuziasmul tinerimei pentru cauzele mari naționale, dragostea pentru limba și literatura română.

Di Iorga și mai ales di Delavrancea au ținut să stabilească hotărât, că nimeni nu manifestează contra limbei franceze și a poporului francez, căruia poporul român îi este adânc recunoscător.

Di Iorga a protestat în contra afirmării, că mișcarea tinerimei ar stârni lupta de clasă. Din potrivă se luptă ca să dispară deosebirile ce sunt azi în neamul nostru, prin folosința de către unii a limbei franceze, în chip nepotrivit și dăunător interesului superior ce avem ca limba și literatura română să ia din ce în ce o desvoltare tot mai mare.

Entusiasta și înălțătoarea înăunire s'a sfârșit la ora 11 și miile de oameni, — cu adevărat miile de oameni, — cari au eșit dela Dacia, ca un torent timp de o jumătate de oră, au mers până în piața teatrului, cântând «Deșteaptă-te române».

În piața teatrului s'a încins o horă mare. Astfel tinerimea a dovedit încă odată, că mișcarea ei românească era pornită din cele mai înălțătoare sentimente, și nu avea în vedere decât cauza sfântă a limbei și literaturii române.

Atragem stăruitor luarea aminte a tuturor cărturarilor români asupra articolului ce publicăm pentru alegători. Să-l citească și să urmeze povețele date. Ni se dă prilejul ca fiecare în parte și toți împreună să ne căutăm și apărăm cel mai însemnat drept cetățenesc: dreptul de alegere!

NOUTĂȚI.

ARAD, 6 Aprilie 1906.

— **Din cauza sfintei sărbători «Bunavestire», numărul proximal ziarului nostru va apărea luni la orele obicinuite.**

— **Octavian Goga premiat.** Academia română a acordat anul acesta premiul Năsturel de 4000 lei dlui Octavian Goga secretarul II al «Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român» pentru volumul său de poezii apărut anul trecut în editura «Lucașfăurului» din Budapesta. Felicităm din inimă pe dl Goga pentru meritata distincțiune. («G. T.»)

— **Rezerviștii de întregire honvezi,** printr'o poruncă a M. Sale, sunt chemați să facă slujbă regulată în armata honvezească și anume pe ziua de 9 Maiu.

Lată un nou punct al politicii kossuthiste. Dacă prin frământările lor kossuthiștii nu împedecau adică asentările, bieții rezerviști nu ajungeau să fie chemați sub arme tocmai când au mai mult de lucru acasă.

— **Alegerile comunale în Galșa.** Când se făcuseră alegerile comunale în iarna trecută, în Galșa, a fost ales de jude comunal Simion Dârla. Alegerea lui a fost protestată în urmă nimicită. S'a orânduit nouă alegere și de astă dată a fost ales cu unanimitate Tânaș Costa.

— **D. Popovici-Beyreuth,** marele nostru artist, este obiectul unor măgulitoare atenții din partea cunoscătorilor de muzică. Toți

laudă adică cea mai nouă prestațiune a sa ca director al conservatorului: concertul pe care l-a aranjat cu elevii conservatorului.

Lată între altele ce scrie dl N. Iorga în «Sămănătorul»:

D. Popoviciu (Bayreuth) directorul Conservatorului, a dovedit prin concertul instrumental dat în sara de 10 Martie de școlarii săi la Ateneu, concert executat cu o minunată disciplină și cu fină pregătire, ce poate, în cele mai neprielnice împrejurări, iubirea de chemarea sa și voința neînfrișcată și necruțătoare a unui singur om. Se poate spune cum că este o orchestră a Conzeratorului din București.

— **Faptă creștinească.** Credinciosul din G. Rohani Teodor Crăciun a Vasalichii, cu soția sa Măria au cumpărat pe sama sfintei biserici un frumos rând de haine bisericesti (odăjdii) cu prețul de 140 coroane. Este cu atât mai mare aceasta dăruire, cu cât tot el a fost cumpărat și alte odăjdii, ce acum sunt învechite. A mai cumpărat în anii trecuți un candelabru, un liturgier și un epitrahir. A ridicat și îngrijește și azi crucea restignirii Domnului.

Precum au dăruit ei aceste din avutul lor — așa și Dumnezeu sfântul să le dăruiască lor: iertare de păcate, putere și tărie și să le ajute ca și viața ce o vor mai petrece să le fie izvor de fapte bune, pentru preamărirea lui Dumnezeu, pentru fericirea lor și spre exemplu altora.

— **Generalul Oyama despre rezel.** Un colaborator al ziarului «Daily Telegraph» a fost la generalul japonez Oyama, care dela reîntoarcerea sa din Mandjuria se bucură de deplină sănătate. Cât a vorbit cu colaboratorul, Oyama a fost foarte serios și modest, despre meritele sale n'a vorbit nimic. Ziaristul l-a întrebat:

— Care sunt învățăturile din rezelul ruso-japonez?

La această întrebare Oyama a răspuns serios, pe înțeles și în mod sărbătorec următoarele:

— Acest rezel a fost cel mai dureros din timpul de acum. Omenimea n'ar trebui să facă rezel numai între împrejurări foarte grele, când de altfel nu se poate încunjura rezelul.

Oyama adică a vorbit contra rezelului.

— **Fallières acasă.** Despre prezidentul republicii franceze, despre Fallières, o foaie franceză publică unele lucruri familiare. Foaia respectivă voiește să arete, că Fellières deși a ajuns să fie stăpân preste o întreagă țară, ori și cum și-a câștigat el învățătura mare, el a rămas pe lângă creșterea primită dela părinții săi de țărani, a rămas om simplu, dar de caracter. El păstrează obiceiurile aduse cu sine de acasă.

Se scoală foarte de dimineață, și îndată ia dejunul, ce e de tot simplu; o cafea sau un ceai și o bucată de pâine. Fallières, ca multe femei elegante, nu dorește să fie gras, de aceea după săvârșirea afacerilor lui mai grabnice se duce la plimbare. După reîntoarcere cetește puțin apoi dejunează de nou în societatea familiei sale. Prânzul de asemenea e foarte simplu.

Nu-i doritor de pompă, de mărire, dar toate lucrurile lui sunt bine chipzuite. Cea mai mare parte a zilei o petrece cu afacerile țării, seara la orele opt deja e în pat.

— **Cinstea de ostaș.** Un rege din Northumberland numit Anlaff fiind lipsit de regatul său de cătră Athelstau, regele Saxonilor apuseni (West Saxonilor) își adună restul său de armată și merse să atace pe învingător. Cele două armate se întâlniră, și se preparau de luptă; Anlaff voind să știe cât de număroasă era armata și care era dizpoziția lagărului inamicului său, se prefăcu muzicant cu harpe și intră în lagărul inamic. Cântând în fața fiecărui cort, el ajunse la pavilionul lui Athelstau. Regele, încântat de muzica frumoasă pe care o ascultase, dăruie muzicantului o însemnată sumă de bani.

Anlaff disprețuind banii inamicului său îi îngropă în pământ înainte de a părăsi lagărul.

Aceasta deșteptă bănuiala unui soldat, care îl spionă și care apropiindu-se mai mult de el îl recunoscu.

Pe dată ce-l văzu pe Anlaff depărtându-se, soldatul se prezentă la Athelstau și îi zise: «Șire, muzicantul, nu era altul de cât Anlaff, inamicul M. voastre!»

Trădătorule! de ce nu mi-ai spus acest lucru, când era în puterea mea? întrebă regele.

— «Tocmai că nu sunt trădător» răspunse soldatul; eu am servit în armata sa și am jurat să nu-l trădez nici odată; dacă a-și fi făcut-o, a-și fi fost în stare să tradez și pe M. Voastră; te sfătuesc numai, să-ți schimbi aranjamentul lagărului de luptă mai înainte de a se începe bătălia». Athelstan urmă sfatul soldatului și-și schimbă cuartierul și prin asta își scăpă viața. În aceeași noapte trupele lui Anlaff năvăliră în lagărul inamic și uciseră pe toți câți fură găsiți în locul părăsit de Athelstan. B.

— **Emigrările.** Din țara noastră pe zi ce merge tot mai muți se pregătesc de drum și se duc în America, ca acolo să-și poată câștiga cu brațele lor tari, cele de lipsă pentru traiul vieții. Aici în țara noastră fericită domnia dela putere n'au lipsă de brațe tari, de muncitori harnici.

În săptămâna trecută au sosit în America o mie cinci sute doisprezece emigranți din țara noastră. Intre aceștia sunt 840 Unguri, 2087 Slovaci, 584 Sârbi, 736 Croați și 288 Români.

Verde foaie, izmă creață.

Foaie verde, izmă creață
Nevasta care-i iubeață,
Se scoală de dimineață
Cu vr'o două boabe 'n poală
Și-apoi strigă 'n gura mare:
Găli, găli găsculiță
Vin la neica măi badiță.

Foaie verde și o sipică
Und'te duci Dumitrică?
Peste Prut la ibovnică.
— Prutu-i lat și luntrea-i mică.
Și te 'neci măi Dumitrică.
— Nu mi-i frică de 'necat
Că știe murgul la 'notat,
Înoată ca pe uscat.
Pun'te murgule pe chept
Și mă scoate la bechet
Unde-s fete berechet.
Verde, verde trei nuele
Hora-i tot de tinerele.
Făcui și eu ochii roată
Și mi-am și ales o fată.

Verde foaie și-un lipan
Frumos cântă un cuculan
Din liuer și din coval
Și-l ascultă de din deal
Ficioraș de Mădăraș
Numai de șasesprezece deal
Are o drăguță 'n deal.
Una 'n deal și una 'n vale;
A din vale ca o floare,
A din deal ca un păhar

Și să poartă cu tulpan,
Cu tulpan vișiniu
Omoară voinic de viu.
Și să poartă c'o rochiță
C'o rochiță chicăciță
Largă'n poale strîmță 'n șale
După gustul Dumitale.

Foaie verde trei măslina
Hai măi frați să trăim bine.
Că nu știi moartea când vine
Și voiu lăsa lumea vouă,
Și m'oiu duce 'n casă nouă,
Casă nouă de vecie
Cum îmi trebuie mie,
Făr' de uși făr' de ferești
Numai cu negri pereți.

Foaie verde și-o opincă
Mă dusei colo pe luncă.
Toate plugurile-mi umblă,
Numai plugulețul meu
Îi bătut de Dumnezeu
Să fie pe gândul meu;
Să trag brazda dracului
Prin mijlocul satului
La ușa bogatului.
Bată-l vina de bogat
Toată iarna l'am rugat
Să-mi dea două-trei parale
Să-mi cumpăr mătăi și sare
Să-mi cumpăr și un câr
Să-mi cumpăr și un
Pe cât coula mătăi și ține

Toti băeții trag acasă
La copii și la nevastă.

Verde foaie salbă moale
Neculai gura matale,
N'am vre-o două, trei parale.
Să trimet la Tinca 'n vale,
Că și Tinca-i bucuroasă
Să-și aibă de-amant în casă.
— Și mă cere mamă cere
— Cine dracu te mai cere?
— Și mă cere-un plugăraș.
Nu vreau mamă plugăraș;
Hrana plugărașului
E 'n vârful oticului
Toată ziua hăis și cea,
Sara n'are ce mănca.

— Și mă cere maică cere
— Cine focul te mai cere?
— Și mă cere-un cojocar
Nu vreau mamă cojocar;
Hrana cojocarului
Este 'n vârful acului;
Ace 'mpunge
Ace frânge
Mămăliga nu-i ajunge.

Focica bozul
Pe malul Siretului;
Focică, foaie, foaie
În mioa
Pe malul Siretului
Pe parale nu s'ce-oiu face
Un fir păște, altul crește
Și nechezul îi sporește.

— **Din America.** D'odată cu poesia pe care o publicăm, am mai primit și scrisoare pe care o dăm mai la vale, să vadă toți, pătimirile celor ce pleacă și lasă vatra strămoșească.

Iată scrisoarea:

Stimaților domni ai Redacției!

Mă rog să faceți bunătate să publicați aceste poezii căci aceste toate sunt adevărate. Aicea cu greu treește omul, și mult năcaz are cum am și eu, așa greu trebuie să muncească omul aicea, cătu-i ziua sue pământ cu căruța în vagon, sara când se lasă dela muncă așa e de tăbărit că nici cină nu îi trebuiește de multe ori, se culcă, și doarme ca mort, până dimineața. Dimineață când se scoală abea se poate indrepta de durerea spatelor, și de frânt cum au fost. Apoi și aceasta încă ni tare greu, aicea sunt mulți Spanioli, și nu cutezăm să zicem nimic către ei, că sunt foarte afurisiți, au niște prășchii și la prășchie are așa mare cuțit, și revolver, că de ar veni vre-unu în Ungaria, îndată l'ar prinde poliția, că ar zice că e vre-un Hărămbaș. Locuim aici în corturi ca țigani, și viața ne este în totdeauna în primejdie, căci nu ne trebuiește mai mult, numai să vină un Spaniol să dea cu cuțitul ăla mare prin poneavă, sau sloboadă vre-o două trei gloanțe de revolver, prin poneavă.

Iată viața dela America. Să ferească Dumnezeu pe tot omul de America, eată s'au și întâmplat și aceasta că aicea au plecat vre-o patru români să-și caute lucru, apoi unu din ei a rămas înapoi, au venit doi Spanioli călări, unu de o latură unu de altă latură, și apoi au aruncat un ștreang la omul acela în grumaz, omul acela încă au fost foarte curagios, că îndată a scos cuțitu, a tăiat ștreangu și odată a scos revolveru și au slobozit câteva gloanțe între ei și aceștia au tulit-o la fugă.

La un drum de fer la lucru, earăși s'a întâmplat că au tăiat Spaniolii pe un om din Ungaria. Ștefan Sârbu (din Gattaia) Calle Florida 735, Buenos-Ayres.

— **Jucători de cărți.** În mijlocul Budapestei, în cafeneaua Lion de pe Andrassy-ut poliția a descoperit o bandă din 70 de inși, cari jucau cu cărți măsluite, jocuri oprite. Patru din bandă au fost îndată arestați iar cafegiul Knappe precum și mai mulți chelneri au fost dați în judecată.

— **Trupul lui Schmidt a fost aruncat în apă.** Din Petersburg se vestește: Inzula Bereșan, unde Schmidt și soții săi au fost decapitați, e pământul sfânt pentru toți Rușii iubitori de libertate. Se făcuse obiceiul, că călătorii de pe corăbii,

când trec de lângă această inzulă, își scot pălăriile de pe cap și cântă cântări revoluționare. Locuitorul din Odessa, Caragosan a telegrafat ministrului afacerilor din Iaștru, că ar trebui dat îndrumări aspre, prin cari să se oprească călătoria pe această inzulă. Guvernul atunci a dezgropat corpurile lui Schmidt și a soților săi, și le-a aruncat în apă.

— **Bandit în haine de călugăr.** Din Kaposvár se vestește următoarele: În vara trecută se întâmplase, că Kovács Antal îmbrăcat în haine de călugăr a făcut mai multe furturi și înșelătorii în comuna Helesfa. Kovács a sprovedit pe toți bătrânii satului și nu s'a mulțumit cu plata primită dela ei, ci a mai și furat de unde a putut. Cu două săptămâni mai înainte a fost prins în Sighișoara, și dat pe mâna poliției.

— **Pe picior slobod.** În zilele trecute a fost lăsat pe picior slobod din temnița din Sopron, un hoț cu numele Oroszlán Pál, care a fost pedepsit la 35 ani închisoare.

Își începuse meseria de hoț când era de 18 ani. Pentru fărădelegile lui era să fie pedepsit la moarte prin ștreang, dar de aceasta judecată l'a mântuit vârsta lui și astfel a fost pedepsit la douăzeci de ani închisoare. Din temnița a fugit. S'a apucat de nou de hoție și-a fost prins, pedepsindu-l de astă dată la cincisprezece ani închisoare. Acum a scăpat de robie și e bătrân, cărunt la cap, ca un om de omenie.

— **Hoțul Hennig a înnebunit.** Hennig, vestitul hoț în sfârșit nu numai că a fost prins și dat pe mâna poliției, dar sufletul lui în urma faptelor rele săvârșite n'a mai avut liniște.

Făcătorul de rele, care n'a cunoscut milă, deja după ce a fost prins, voia cu tot prețul să-și câștige iarăși libertatea, dar înzadar. Când a fost pertractarea, a voit cu tot felul de minciuni să ducă în rătăcire pe judecători. Când însă a văzut că toate acestea nu folosesc, și când în fața documentelor a trebuit să recunoască, că e vinovat, îndată și-a schimbat purtarea. La început s'a purtat ca un om sălbatic, se trănțește de pământ, lovește, mușcă, sparge tot, ce-i ajunge în mână. Medicii zic, că nu e cu mintea întreagă, e un nebun primejdios.

— **«Ariesana» institut de credit în Turda pentru scopuri culturale și de binefacere.** Direcțiunea institutului a votat din quota destinată pentru scopuri culturale și de binefacere 771 cor. pe anul 1906. Din suma aceasta împărțind anticipativ 171 cor., restul de 500 cor. l'a distribuit în modul următor: Școalei elementare gr.-cat. române din Turda-veche 170 cor.; școalei elementare gr.-or din Turda-veche 100 c.; tractului protopopesc al Turzii pentru procurarea

de manuale pe seară. — **Unor mizeri dela școalele române gr.-cat.** — Acest tract 100 coroane; pentru reedificarea șs. rom. gr.-cat din Aiud emporiul comitatului Alba-Inferioară 50 cor.; despărțământului Turda al «Asociațiunii pentru literatură rom. și cultura pop. rom.», ca premiu prelegeri economice 50 cor.; mesei stud. universitari români din Cluj 30 cor.; reuniunii meseriașilor români din Turda 30 cor.; mesei stud. dela institutele de învățământ române gr.-cat de ambe sexe din Blaj 20 cor.; fondului creat pentru edificarea unui spital studențesc român gr.-cat. de ambe sexe din Blaj 20 cor.; reuniunii de lectură a femeilor române din Turda 20 cor.; fondului pompierilor opidani din Turda 15 cor.; fundațiunii «Iuliu Bărdossy» pentru elevii școalei române gr.-cat din Turda-veche 10.10 cor. și halei de vânzare a meseriașilor români din Sibiu 5 cor.

— **Timp de iarnă în Aprilie.** — În întreaga țara s'a simțit în zilele de Aprilie de pana acum, frig puternic, — în multe locuri și zăpadă — ce a pricinuit multă stricăciune pomilor, cari erau mai toți înfloriți. Din Zimony se vestește, că acolo a fost mare ger, în urma căreia pomii înfloriți au înghețat. În ziua următoare a fost un viscol cu ninsoare ce a acoperit pământul cu atâta zăpadă, încât poți să te saniezi.

— **523 vagabunzi.** Foile din Budapesta aduc știrea, că făcând poliția d'acolo alaltăieri o cercetare prin oraș, a găsit nu mai puțin de cât 523 vagabunzi, oameni tineri și mai bătrâni, bărbați și femei fără nici un căpătăiu. Au fost prinși cu acest prilej și o mulțime de răufăcători și osândiți pe care poliția îi căută de mult.

Bine stă capitala și reședința Țării Ungurești.

— **Invitare.** Corul vocal gr.-or.-rom. din Clujlad invită cu toată suma la Concertul împreună cu dans ce s'va aranja Luni în 3/16 Aprilie 1906 (a doua zi de paști) în sala școalei conf. gr.-or.-rom. de băieți. Prețul de intrare: Locul I. 1 cor. Locul II, 50 fil. Loc de stat 60 fil. Venitul curat de destinat fondului corului. Inceputul la 8 nre seara. Contribuiri și oferte marimoase se primesc mulțămii și să vor publica.

— **Doauă ceasornice.** Un ceasornic de buzunar făcând de 17.160 ori într'o oară, prin mare de 411.840 într'o zi și de 150.321.600 ori într'un an. Un ceasornic bun și bine făcut poate merge exact chiar o sută de ani și în acest caz face 15.032.160.000 tăcăituri. Ceasornicul este făcut din metal tare, dar există o altă mașină minunată, făcută din o materie moale și bate de vr'o 5000 ori pe oară, 120.000 ori pe zi și de 43.800.000 ori într'un an. Și aceasta durează — deși foarte rar, — câte o sută de ani.

Bate murgule pe dungă
Pân' la puica de m'alungă
Bate murgule pe scară
Pân' la puica mea d'aseară;
Bate murgule prin tină
Să-mi văd puica pe hodină,
S'o desmerd când vrea să doarmă
Să pui mân'apoi pe armă
Să-mi scap frații din robie
C'asa zău îmi place mie.

(Auzite în Dobrogea.)

Coatucerna.

Poezie jalnică.

Din patimile emigranților cari călătoresc la America.

De Ștefan Sârbu din Gătăja.

Frunză verde lemn uscat,
Din Brema când am plecat
Pe oceanul cel turbat,
Frunză verde de pe vie,
Mânci-o focul lăcomie,
Pleacă omul și nu știe.
Pleacă bine sănătos,
Ca să-și facă bani frumoși,
Dară banii să săracii,
Până apuci să întâlnești
Și în palmă a-ți primi
Crunți-s Doamne de nu ști.
Și pământu-i 'ncunjuțat,
Tot în apă înecat.
Când vezi oceanul ce mare,
Te cuprinde un dor ș-o jale.
Cine vrea să se spășească,
La America pornească.

Dar când te sui pe vapor,
Vai Doamne te iau fiori,
Când vezi apa sărind tare,
Te cuprinde frica mare.
Oamenii de pe vapor,
Vai cum se topesc de dor.
De dor și de supărare,
Că se duc în departare.
Foae verde ca earba,
Rău mă doare inima,
Că mo blăstămat maica
Să umblu în țări străine,
Unde nu cunosc pe nime.
Săracă inima mea,
Jalnică 'i Doamne și rea,
Că-am lăsat patria mea,
Am plecat pe apă lată,
Lată și înspumegată.
Te uiți în ori care părți,
Tot apă turbure vezi.
Turbure și mișcătoare,
Te doboare din picioare.
Te duci să te pui pe pat,
Tot ținându-te de cap.
Apă verde, vinăție
M'ai mâncat inima mie.
Cum se mănca pita bună,
Că am mers pe tine-o lună.
O lună și două zile.
Până mi-am eșit din fire.
Foae verde de bujor,
Mâncate-ar focul vapor,
Cum aș trece apa 'n zbor.
Să nu mă mai duc pe tine,
Să-mi mânci inima din mine.
Frunzuliță măr frumos,

Am fost tare sănătos.
Dar de când călătoresc,
Din zi în zi mă pălesc.
Și din zi puterea 'mi pere,
De jelia patriei mele.
Când de-acasă am plecat
Draga cu prunci am lăsat.
Pruncii mei cei mititei,
Doamne drag mi-a fost de ei.
Odată văzând și eu
Că pleacă lumea mereu
Pusei gând să plec și eu
Și mereu m'am pregătit,
Ciasul plecări-a sosit.
Fără ca să socotesc,
Și de rău să mă păzesc.
Când de acasă am plecat,
Cu soția m'am iertat,
Și pruncii i-am sărutat,
Și din gur' am cuvântat,
Eartă-mă, soția mea,
Poate nu ne-om mai vedea!
Ști-va bunul Dumnezeu,
Mai vedea-oi satul meu,
De când aici am venit,
Clopote n'am auzit,
Nici pe popa să slujiască,
De când am plecat de acasă.
Dulce-i satul și năcut,
Și țara unde am crescut,
Doamne, dă-mi un ajutor,
Ca pe aicea să nu mor.
Să nu fiu de pomenire,
Prin aceste țări străine.
America țară vestită,
Nu ai mai fi fost găsită.

... crede omul, că această mașină, fiind făcută într-o materie moale, s'ar uza cu mult mai repede; și cu toate acestea nu e așa. Fiecare om poartă această mașină cu sine și-i simte mereu atările, — este inima omului.

— **Scandal cu niște actrițe.** «Magyar Szó» dă amănunte despre un mare scandal dela teatrul popular (Népszínház) din Budapesta. Intre actrițele angajate să joace la acel teatru directorul Vidor are vre-o 20 femei (cele mai multe tinere și frumoase) cari n'au jucat nici odată, și nici nu sunt pentru această treabă, ci drăguțe de ale magnaților.

... lăta cum se risipesc banii țării: plătind din țării greu strânse draguțele păcătoșilor magnați.

— **Necrolog.** Subscriși cu inimă plină de durere aducem la cunoștință, că *Emil Constantin Popovits* stud. de cl. IV. gimn. fiu iubit și frate după împărțirea sfintelor Saine și-a dat nobilul său suflet Preatotputernicului în frageda-i etate de 15 ani în 4 Aprilie st. n. a. c., la 1 oară noaptea.

Rămășițele pământești ale scumpului defunct se vor așeza spre eterna odihnă — dela locuința de sub numărul 12 Strada Ritoók Zsigmond — în 5 Aprilie st. n. a. c. la orele 4 d. a. după rîndul bisericii gr.-ort. române.

Oradea-mare, 4 Aprilie 1906.

Să-i fie somnul ușor și memoria binecuvântată. *Măduva Gabriela Dr. Popovits n. Kozvány* ca mamă. — *Gavriil Popovits și Dr. George Popovits* ca frați. — *Irina Popovits și Gabriela Popovits* ca surori.

— **O plăcută surprindere de sfintele Paști** este fără îndoială o polița de asigurare pe viață în favoarea soției, a copiilor, a rudeniilor, sau pentru amici, la care face tot omul de bine.

Și pentru donațiuni filantropice, la biserici, școli etc. prin o asigurare a vieții se poate ajunge pe calea cea mai ușoară la un capital respectabil. În privința aceasta atragem atențiunea onoraților cetitori, recomandând institutul de asigurare «Transilvania» din Sibiu.

— **Magazin de stofă de fabrică,** *Leichner și Fleischer*, Pécs. În magazinul exclusiv de stofă de fabrică se află de vânzare 3 metri stofă de lână pentru întreaga îmbrăcăminte bărbătească, dela 3:30—4:40—6:00 floreni în sus până la cea mai fină.

Pentru provincie trimitem bucuros probe. *Leichner și Fleischer*, Arad, Szabadság-tér 17 Telefon 475.

Mulți bărbați ai omorît,
Și neveste-ai văduvit,
Și pruncuți ai părăsit.
Vai dorții mei copii,
Și dorita mea soție,
Dulce din căsătorie.
Vă rugați la Precesta,
Cât ziua atât noaptea,
Să mai vin în țara mea.
Frunză verde de bujor,
Cine n'a fost pe vapor,
Acela nu știe de dor.
Cine n'a trecut marea,
Nu știe ce-i boala grea.
Treptele dela vapor,
Ne-au rupt inima de dor.
Apoi marea puturoasă,
Ne-au pus beteușug în oasă,
Până-i lumea nu mai iasă.
Frunzuliță, lemn uscat,
Când din Brema am plecat,
Mulți am fost la numărat,
Două mii fără copii,
Să ferească Dumnezeu,
Chiar și pe dușmanul meu,
De câte am pășit eu.
Frunză verde bosioc,
Ardere-ai Bremen în foc.
Tu pe mulți aduci la tine,
Și îi depărți în țări străine,
Frunză verde foae lătă,
Iartă mamă iartă tată,
Că destul ne-ai învățat,
Și tot nu v'am ascultat.
De noi v'am fi ascultat,
De-atâta rău n'am fi dat.

— **Fluidul Universal.** Cel mai nou esenț pentru alinarea durerilor și frecarea corpului e *Fluidul Universal*, (esenț din flori mirositoare). Se folosește la junghiuri, reumatism, la dureri de oase, de dinți și de cap, acest esenț e recomandat de toți medicii, reînnoește și întărește atât mușchii, cât și nervile obosite.

Prețul unei sticle de un deci e 1 cor. 50 fileri, dacă procurăm 3 sticle speșele de postă nu se socotesc. 1 sticlă mică de probă costă 40 fil., 6 sticle mici constau 3 cor., iar 12 sticle constau 5 cor. Speșe de postă nu se socotesc.

Sticle de cele mici, de probă, pe lângă trimiterea unei mărci de 20 fil. fără speșe, la învoire trimite unicul pregătitor de «Fluid Universal». *Apotheca lui Coloman Skribanek*, la crucea roșie. În strada Holló și în colțul străzii Hunyadi.

Magazin principal în Budapesta la farmacistul *Török József* în Király utca 12 și Calea Andrássy nr. 26, precum și în mai multe farmacii.

— **Wolf J.**, pantofar de ghete femeiești și bărbătești. Arad, strada Weitzer (palatul minoriților).

— **O firmă veche renumită.** De 50 de ani stă deja firma în genere cunoscută și renumită a lui *Franz Johan Kwizda* furnisor de curte și apotecar cercual în Korneuburg. Cele trei produse principale ale sale: pravați de albine alui Kwizda din Korneuburg, fluidul întăritor Kwizda și legătura de bandaj patentă Kwizda. Pentru cei ce bucură de mare trecere și renumită generală. Catalogul firmei este foarte bogat în ilustrațiuni și cu multă competență întărit și poate folosi mult proprietarilor de cai și cultivatorilor de albine. Firma trimite catalogul bucuros ori cui dorește gratis și franco.

Economie.

Arad, 6 Aprilie 1906.

Insoțire de cozum. În comuna Bârseul de sus din Sălăgiu, s'a înființat o însoțire creștină de cozum și valorizare. Din raportul publicat în «Gaz. de Dum.» luăm știrea, că însoțirea s'a alcătuit ca aparținătoare, ca membră a Centralei însoțirilor creștine din Budapesta. Președintele însoțirii a fost proclamat vrednicul fruntaș *Andrei Cozma*, directorul bancii «Silvania», iar în direcțiune au fost aleși fruntași români din comună și jur.

În același raport cetim, că astfel de însoțiri, aparținătoare Centralei însoțirilor creștine din Budapesta, s'au mai înființat și sunt în plină activitate în româneștile comune: Băsești, Ardihat, Asnagiul-de-jos, Tâmaia, Ardușat, Borlești și Pomi. Sunt pe cale de a se înființa încă în comunele Sălșig, Asnagiul-de-sus și Bârseul-de-jos.

Raportul încheie cu cuvintele: «Deci codrul se deșteaptă» iar eu exclam: «Deșteaptă-te Române!»

Cu bucurie ne asociem și noi la însuflețirea raporului și suntem mândri, că idea însoțirilor a cucerit teren bogat în mijlocul fraților Sălăgeni.

Ca să avem însă deplină icoană a realei situații, amintim, că altă centrală de însoțiri pentru cozum și valorizare, «Hangya» din Budapesta, în decursul anului 1905 a înființat 110 însoțiri nouă, dintre care o mare parte au fost alcătuirile în comunele românești. Mai nou «Hangya» a alcătuit însoțiri de cozum și valorizare și în comunele românești: Cugir, Crasna, Galoș-petri, St-Miclăuș, Cucerdea, Bodoc, Mălnaș și altele.

În același timp Centrala însoțirilor săsești *Reifenisen*, cu sediul în Sibiu și sub protecția băncii săsești «Allgemeine Sparcassa», a înființat peste o sută însoțiri pe sate, dintre cari foarte multe sunt sate cu mulți sau chiar în majoritate locuitori români. Amintim că s'au făcut însoțiri de cozum în Alțâna, Săsăuși, Nocrich și alte multe.

Știm apoi că Centrala însoțirilor de credit din Budapesta, fondată pe temeiul legii speciale dela 1898, are o mulțime de însoțiri de credit și pe satele românești. În fiecare comitat găsim astfel de însoțiri.

Când vedem, că însoțirile străine prin teren chiar și în satele românești ni se impune și nouă datoria să ne așternem pe lucru din reputeri și fruntașii nostri să ia conducerea în aceasta privință întemeind ei institute, din a căror roadă poporul să aibă foloase.

Fruntașii români să nu lase ocazia, de a alcătui centre, cari să aibă de țință înființarea de mici însoțiri pe sate. Ni se umple inima de bucurie, când ne sosesc epistole dela țărani nostri, în cari ne spun, că vreau să înființeze astfel de însoțiri și ne doare când vedem, că glasul lor nu prea are răsunet.

N'avem noi lipsă de tutoratul nimărui. Putem să facem și din spriginul nostru, numai voie să fie.

Fruntașii să se pună deci pe lucru, și să nu lase încătușat acel popor ce dorește înaintare și propășire.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

Cota oficială pe ziua de 5 April.

INCHEEREA LA 12 ORE:

Grâu pe Aprilie 1906 (100—clgr.)	16:63—16:64
Secară pe Aprilie	13:50—13:52
Orz pe Aprilie	15:90—15:92
Cucuruz pe Mai	13:48—13:50
Grâu de toamnă pe 1906	16:62—16:64

INCHEEREA LA 5 ORE:

Grâu pe Aprilie 1906	16:62—16:64
Secară pe Aprilie	13:38—13:40
Ovăs pe Aprilie	15:48—15:50
Cucuruz pe Mai	13:36—13:38
Grâu de toamnă pe 1906	16:58—16:60

Bursa de bucate din Timișoara.

Grâu: 78—100 kgr.	Cor. 15:50—15:60
" 79—110 "	
Secară: 100 "	12:20—12:30
Orz: 100 "	13:50—13:60
Cvâș marea: 100 kgr.	14:10—14:20
" " " " "	13:30—13:30
Cucuruz no: 100 "	13:20—13:30
" " " " "	
" " " " "	

Prețul alcoolului în Arad.

Alcool mănat în mare	Cor. 15:—
" " " " " "	16:—
" " " " " "	15:—
" " " " " "	15:—

Târgul de porci din Kőbánya.

De prima calitate ungară: Bătrâni, grei părechea în greutate peste 400 kgr. — — — fil.; bătrâni mijlocii, părechea în greutate 300—400 kgr. — fil.; tineri grei în greutate peste 320 kgr. 125—127 fil.; calitate sârbească: grei părechea peste 260 kgr. 120—126 fil.; mijlocii părechea 240—260 kgr. greutate 121—122 fil. Ușori până la 240 kgr. 116—118 fil.

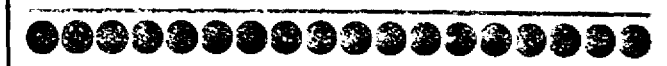
Posta Redacției.

Ingânduratul, Budapesta. Petiția — fără timbru — se face către conzistorul din Sibiu.

Posta Administrației.

H. M. în M. Două coroane pe Martie 1906.

Redactor responsabil: Sever Bocu.
Editor proprietar: George Nichin.

AVIS!

E de vânzare 5 vii în hotarul Măderatului, cari sunt în stare bună. Doritorii cari voesc a cumpără să se adreseze la **I. Popescu, notar în Magyarád,** unde se poate cumpără și vin. **Tot acolo se află și vase pentru vin.**

La administrația „Tribunei” să află de vânzare următoarele cărți:

„La Roma” de Russu Ștrianu	Cor. 2.—	plus 10 fl. porto
„Povestiri și schițe” de S. Secula	1.—	5 ”
„Nuvele” de Emil Zola	Cor. 0:40	5 ”
„Școlarul declamator”	” 0:50	5 ”
„Stropi de roană”	” 1.—	10 ”
„Aur” Const. Hodoș	” 1:50	10 ”
„Telegrama” farză în 8 acte	” 0:80	3 ”
„Amicul Poporului” T. Vuonesoz	” 1.—	10 ”

I. G. EREMIIE

prăvălie de delicatose în Braşov.

Oferează următoarele

articole pentru post:

Reţete proaspăt!	Iere roşii, moi, I-a calitate	1 Klgr.	2-20 flor.	Somn, Salau, cegă, scrumbii proaspete în fiecare zi.	
	» » tescuite	1 »	1-10 »		
	» » negre, Caviar, moi, I-a calit. bob întreg	1 »	15.— »		
	» » » Caviar, II-a calit.	1 »	10.— »		
	Masline mari de Vollo	1 »	—68 »		
	» Trille, mijlocii	1 »	—44 »		
	» Halva, I-a calitate	1 »	—90 »		
	ŞI BRÂNZETURILE URMĂTOARE:				
	Ementhaler, I-a calitate	1 Klgr.	1-25 flor.		
	Ouscaval	1 »	—75 »		
Brânză în salamuri	1 »	—80 »			
» de burduf, I-a calitate	1 »	—75 »			
» » » II-a »	1 »	—50 »			
şi tot felul de brânzeturi, precum şi conserve de Humari					
şi cel mai mare depozit de Portocale (Orange) şi carfiol					
din Italia — — — — — Pachetarea franco					

Se primeşte un ucenic, care a cercetat cel puţin 2 clase gimnaziale sau reale.

Cu stimă: **I. G. Eremie.**

Expositură în Toracul-mic.

Filială în Buziaş.

„TIMIŞIANA“

instituit de credit şi economii
societate pe acţii în Timişoara.

Anul întemeierii 1885. . . . . Depuneri : : Cor. 2.000.000.
Capital de fond Cor. 560.000. Fond de rezervă Cor. 150.000.

Primeşte depuneri spre fructificare şi dă deponenţilor 4½%, după depuneri peste 20000 cor. cu abdicere de 90 zile 5%o interese netto. Darea de venit după capitalele depuse o plăteşte institutul separat.

Depuneri până la 5000 cor. se pot ridica şi se plătesc fără abdicere. Depuneri şi ridicări se pot face pe cale postală, şi se expediază franco.

Escomptează cambiul cu 6%—8% interese.

Tot asemenea, acordă credite ipotecare precum şi amortizaţionale în modul cel mai culant.

Direcţiunea institutului.

Asigurări contra focului: case, bucate, mobile, vestminte, mărfuri!

Agentura principală din Arad

A BANCEI GENERALE DE ASIGURARE MUTUALE SIBIENE

„TRANSYLVANIA“

primeşte oferte pentru asigurări din comitatele: Arad, Bichiş, Bihor, Cenad, Caraş-Severin, Timiş şi Torontal, — şi le efectuează pe lângă cele mai favorabile condiţiuni:

1. În ramul vieţii: capitale cu termen fix, rente, zestre pentru fetiţe, capital de întreprindere pentru feciori, pe caz de moarte, spese de înmormântare. Aceste din urmă dela 50—100 cor. se plătesc la moment în ziua morţii întâmplată;
2. În ramul focului: clădiri de tot felul, mobile, mărfuri, produse de câmp ş. a.;
3. Contra furtului de haină, bijuterii, valori, haine, reeviste ş. a. prin spargere;
4. Contra grindinei: grâu, seacă, orz, ovăz, ovăş, viţă (vitezi), plante la oseria: mărşă, in, hîmci, nutreţul, toacă ş. a.

Desluşiri se dau şi prospecte se pot primi la agenturile noastre locale şi cercuile mai în fiecare comună şi direct prin

Agentura principală „TRANSYLVANIA“ în Arad

Strada Széchenyi nr. 1. — Telefon nr. 899.

Asiguraţi contra grindinei: cucuruzul, grâul, seacă, ovăzul şi toată economia!

Anunţ!

Am onoare a aduce la cunoştinţă că am deschis în Arad. — strada lemnului (Fa-utoza) — No. 1. o fabrică de maşini agronomice sub firma înregistrată la tribunalul comercial

VULCU J. MAXIM

Dispunând de mijloace îndestulătoare şi sprijinit pe experienţele mele extinse făcute în

o o Austro-ungaria, Germania şi America o o
mă aflu în plăcută poziţie a produce şi servi pe onoratul public
o o o cu tot felul de maşini agronomice o o o
din material de prima clasă şi pe lângă pre-
o—o—o ţurile cele mai avantajoase. o—o—o

În special fabric, diverse maşini de sămănat, seacă, sfărâtoare de cucuruz, maşini de săpat, de tăiat nutreţ la vite, ciururi, pluguri (Şeitană), prese de vin, pompe precum şi alte articole de pinişare şi instalaţiuni de mori, joagăre şi şiglării miel şi marl, după cele mai moderne şi mai practice sisteme recunoscute în branşele maşinării sus numite.

Procur, mijlocind preţurile cele mai avantajoase, maşini de abor şi treerătoare, motoare de benzin, petrolen, spirit sau gaz, garantând totdeauna, stit de construcţiunea maşinilor cât şi de materialul cel mai bun.

Efectuez totdeauna lucruri de lăcătuşerie şi tot felul de reparaturi de maşini,

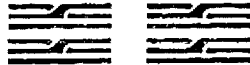

cu preţuri foarte moderate, pe lângă serviciu cinsit o—o—o—o—o—o şi prompt. o—o—o—o—o—o

Farmacia „la Sta Troiță“

NĂGELE ANTAL

TIMIȘOARA, Gyárváros, Főutca nr. 44.

Crema
„Helén“

 pentru față și mâni.

Inlătură pistruile, petele de ficat și
tot felul de necurățenii de piele.
Se folosește seara nainte de culcare.

1 borcan mare — — 1 coroană
1 borcan (de probă) — 60 fileri
1 săpun — — 80 fileri
1 cutie pudră „Helén“ — 1 cor.
1 sticlă apă de sălăt — 1 cor.

MANYUTCZ IOAN

PĂLĂRIER

STRADA HUNYADI — Nro. 1.

Recomandă bogatul său magazin în pălării gata.
Tot așa primește spre efectuare ori-ce
lucrare ce se ține de această branșă.
Curățiri, reparări, vopsiri de pălării și comande din
provincie, se execută prompt și efin.

Cu stimă:

IOAN MANYUTCZ

— URMAȘIA LUI KUBÁT —

* Văduva Kubát Antalné *

A R A D

Fabrică de perii și pensule

Strada Weitzer János (Palatul Minorităților)
Atelierul: Strada Angyal Nr. 28.

Magazin de perii și pensule de cele mai bune calități.
Fabricare de tot felul de articole în branșă aceasta.

Serviciul prompt și conștientos!

Unde se adună Români?

La hotel „Palatin“

care e aranjat din nou în modul cel mai modern,
cu odăi curate, foarte elegante și foarte efine.

Unde e locul de întinire al
inteligenței române în deosebi?

In restaurantul hotelului
„Palatin“ al lui Ignatie Pașca.

Unde poți căpăta bere veri-
tabilă de — Schwechat?

In restaurantul „Palatin“
al lui Ignatie Pașca.

Unde poți afla, în Arad, cele
mai bune vinuri și beuturi?

In restaurantul o o o o
o o o o „La Palatin“

Unde poți căpăta, în Arad,
cele mai bine gătite mâncări?

Tot la „Palatin“, la restau-
rantul lui Ignatie Pașca!

Și tot acolo, în fie-care Sâmbătă, se capătă
cîrnați proaspeți și carne de porc. Abonamente
se fac cu prețuri din cele mai convenabile.

Serviciul prompt și conștientos!

Spiteria lui Vojtek Kálmán „a Magyar Koronához“

Recomandă specialitățile feul ca
din magazin și admirabilele rite:
bandage și diferite preparații, sale

Cremă de lăcrămioare: preparat superb, delătură pistruil, sgrăbunțe, spuse, sbîrcituri și necurățenii de pe față. Flacon 1 cor.

Săpun de cremă de lăcrămioare: articol colonial care combinat cu crema, rumenește și susține frumusețea feței. Buc. 70 fil.

Pudră de lăcrămioare: pregătită din materii cu totul nesticăcioase — care împrumută feții o culoare foarte plăcută fără
ca să se poată vedea. O cutie, 1 cor. 20 fileri.

Prafu de dinți a lui Dr. Kabdebó: ajutură frumusețea dinților foarte și în urma compoziției bune nu atacă smalțul
dinților. O cutie 1 cor. 60 fileri.

Fluid stomatic Salicyl: folosește mult la întărirea gingiilor, alungă mirosul neplăcut al gurei și împiedecă stricarea dinților.
Alifie »Coroană« pentru față, 70 fil., 1.40, 1.68 fil. Săpun »Coroană«, buc. 80 fil. Spirt pentru păr, sticla 2 cor. Alifie contra ochiu-
rilor de găină, sticla 70 fil. Apa de gură și prafu de dinți »Papp« 1.60 fil și 1.20 fil. Regeneratorul părului, sticla 1 cor.

Preparatele se capătă tot-
deauna proaspete — la **Spiteria lui Vojtek Kálmán „a Magyar Koronához“** colțul dela András-
sy-tér și Petőfi-u. **Arad.**

Deschidere de atelier pentru lăcătușerie. **Avis!**

Atelier de lăcătușerie artistică și de construcție cu onoare aduc la cunoștința onor. p. t. publicului că am deschis — pe Făczán-uteza nr. 6 — în ARAD, aranjat modern, pentru a efectua orice în branșa aceasta.

Execut: cămine, inculetoari, ferestre și uși de fier, țigări, prese de vin, surube pentru poduri, trepte de fier, balcoane, rude de steaguri, mobile de fier, băni pentru grădini, parafulgeri, tot felul de ferării, ca: grădele de morminte și cruci, instalare de fântini cu pompe, reparări de case cu prețuri foarte convenabile — în schimbul unor execuțiuni perfecte.

Asigurând pe onor. public de serviciul meu prompt și corespunzător, mă rog pentru binevoitoru sprijin.

Cu deosebită stimă:

PANKER F. VICTOR

Mare asortiment de grădele pentru morminte în mărime naturală. — Modelele pot fi privite.

RESTAURANTUL TÓTH ENDRE

Am onoare a atrage atențiunea p. t. publicului asupra fostului restaurant

KASS

acum preluat de mine și remaniat după cele mai moderne cerințe.

Cele mai fine și mai bune băuturi, precum vinuri, licheruri, șampanii, se pot căpăta aici.

Mâncările restaurantului nostru sunt neîntrecute.

000 Seară de seară muzica cea mai bună dilectează pe oaspeții mei. 000

Serviciu prompt, curat și conștientos. 000 Abonamente se fac cu prețuri moderate.

Cu deosebită stimă

Tóth Endre
restauratier.

Sirupul carpatian pentru pept al lui Barcsay!

Cu fier, calciu și sirup de brad.

Acest sirup, ce se întrebuințează cu succes de 30 de ani, e admirabil medicament contra tusei și asudărei de noapte.

Promovează pofta de mâncare, nutrirea și mistuirea; întărește și întinereste corpul.

Bărbații și copiii, îl pot folosi fiindcă are deosebită influință asupra singelui și formării oaselor.

Prețul unui flacon 80 cr.

Se poate căpăta numai la spîțaria lui

Barcsay Károly

■ Szeged, Széchenyi-tér 12. ■

5 Cor. și mai mult.. pe . ză!

Societatea de cioraperie de casă.

Se caută persoane de ambele sexe, la mașina noastră. Lucru simplu și lute, — pentru întreg anul acasă. Nu se cere nici o cunoștință de mai înainte. Depărtarea nu are a face. Lucrul îl cumpărăm noi.

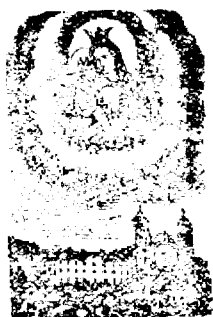
Societatea de mașini pentru cioraperie pentru lucrat acasă.

THOS. H. WHITTICK & Co.,

Budapest, IV. Havas uteza 3-365.

PRAG, Petersplatz 7, — 365.

Picăturile balsamice „MARIA-RADNA“

pentru răni și stomac, ajută iute și sigur în multe boale, ca d. ex. dureri, colici de stomac, boli vechi de stomac și lipsei de apetit, contra reumei, junghiurilor, colice și durere de cap, estern la răni timpuri, la sgărietură, la scrinteli și ruperi de oase, contra reumei și durerii de oase.

Un flacon: prețul 30 fil., 10 flacoane Cor. 3.— francat.

Pastilele — SENEGA

Medicină sigură contra tusei, troanei, răcelii, influenței. Cutia 1. Cor., 10 cutii franco 8. Cor. Se poate căpăta la **Kossuth Pál, Szűz Mária.** gyógyszertára, Arad, Boros-Béni-tér 15 sz.

O scrisoare de mulțumită.

Centauria! Cel mai minunat întăritor de stomac! Depărtează frigurile stomacale, colicele, lipsa de scaun, diaree, răceli și multe alte boale diferite.

Stimate domnule apotecar! Pentru admirabila DV teo întăritoare de stomac nu vă pot mulțumi din destul și regret că nu o pot recomanda în deajuns pentru a fi cunoscută binefacerea ei. Doi colegi ai mei vă vor comanda zilele astea câte-va pachete din teo „CENTAURIA“. Du vă mulțumesc și vă rog a-mi mai trimite încă un pachet mare pentru ceste 2 cor. Cu stimă: Ion Luce

Cel mai bun loc de cumpărat

TEA rusească

veritabilă

de China și Caravan în pachete originale măsurate.

Rum Jamaika

diferite soiuri veritabile

în sticle proprii se pot găsi

la drogueria și parfumeeria lui

Vojtek és Weisz

ARAD

Contra anemiei și nervosității

cea mai bună influență are

Vinul ferat china al farmacistului
Rozsnyay
Mátyás.

Prețul unei sticle e de 3 cor. 50 fil.

Contra căderii părului are cea mai bună influență

Spiritul de păr al lui Rozsnyay

care în scurtă vreme delătură mătreața și căderea părului; apără părul de rupere și-i dă o strălucire mătăsoasă. Prețul unei sticle e de 1 cor. și 50 fil.

Sirop pentru copii, contra tusei

Leac admirabil pentru copii mici.
Sticla: 60 fileri.

Toate aceste medicamente se capătă în stare veritabilă, la spîțaria lui

ROZSNYAY Mátyás, Arad.

Szabadság-tér.

Recomandabila Tipografie „TRIBUNA” atît ca executie cît și ca prețuri.

Pravalia de delicatose, băcanie,
vin, ceai, șampanie, rum, ape
minerale și sălbătăciuni - a lui

Dür Guszta

ARAD — viz. cu
Casa orașului.
N-ru de telefon 118.

**Își recomandă cele mai
proaspete delicatose cu pre-
țurile cele mai ieftine și ser-
viciul cel mai curat.**

Curmale detot felul și Prune de compot.
Struguri proaspeți de Malaga.
Smochine de Sultan și Smyrna și Fructe
candirate.

Migdale de dessert cu coaje de hârtie.
Prăjituri proaspete de ceai.

Pești marinați și în paiț. HERINGI proas-
pete de Marea Ostică. SARDINE de tot felul.

CAȘURI de Ementhal, Groi, Gorgon-
zola, Strachino, Imperial și multe alte.

CARNARI

CONSERVE — — LEGUME
Rumurile cele mai excelente.

Mare asortiment în Ceai de China și Rusia.
Magazin de vinuri de șampanie de Hubert
„GENTRY-CLUB“
Casină, Törley și a renumitelor șampanii
franceze Mumm Reims.

Cele mai bune calități cu comandă directă de

CAFEA

de Jamaica, Cuba, Ceylon, Iava-
aur și Mocca.

Excelentă Cafea prăjită de PALERMO
care la gust și aromă e fără pereche, în pachete
originale de câte 1, 2 kgr. 2 cor. și 20 fil.

Asortiment colosal de bogat în tot
felul de

zaharicale diferite

aranjate

în cutii de lux, și — măsurate.

Berger Gyula

— farmacia
„la Sta Eli-
sabeta“ —
— ARAD.

Recomandă mult căutatele sale preparate:

Săpunul spermatic »Sf. Elisabeta« cu efect sigur asupra pielii, pre-
cum și contra pistruilor ca mijloc
de înfrumusețare și reconstruirea pielii: — o bucată mare 60 fileri.

Pudră »Sf. Elisabeta« (roza) articol admirabil pentru menținerea fru-
museții, de tot inofensiv. Se poate căpăta
în culoare albă, roză și crem: — o cutie 90 fileri.

Apa de dinți »Sf. Elisabeta« recomandabil în special celor cu dinții
râi. Rumeneste gura, întărește gingiile,
sistază durerea de dinți și oprește stărea dinților: — un flacon 90 fil.

Apă de iorgovan pentru frumusețe »Sf. Elisabeta« Articol foarte iubit
de dame. Se poate
căpăta în culoare albă și roșie. — Un flacon mic 1 cor., unu mare 2 cor.

Leac contra reumei și răcelei »Sf. Elisabeta« Leac cu efect sigur con-
tra reumei, răcelii, ischias,
deasemenea contra durerii de cap, câteva fricțiuni ajung, pentru ea și cea
mai mare durere să înceteze. Un flacon mic 1 cor., un flacon mare 2 cor.

Spirit pentru păr »Sf. Elisabeta« Sistază căderea părului și formarea
de mătreată o împiedică radical. —
Prețul: — o sticlă mică 1 cor., o sticlă mare 2 cor.

Alifie pentru păr. Promovează creșterea părului și îl face foarte un-
dulos. — Un flacon mic 1 cor., unu mare 2 cor.

Ceai minunat pentru pept »Sf. Elisabeta« contra tusei, troahnei, fri-
gurilor de stomac și bo-
lelor de gât. — o cutie 30 fileri.

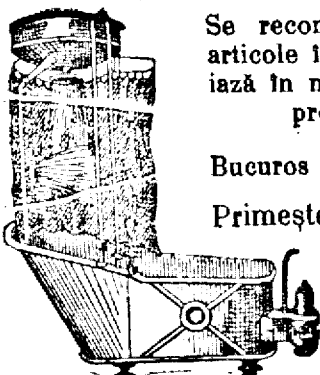
Eter pentru bățături. Delătură în scurtă vreme fără durere ori-
că bătucire a pielii, ori bățături. O sticlă e de
ajuns pentru delăturarea celor mai mari bățături. — O sticlă 70 fileri.

Apoi, tot felul de aromatice, specialități din țară
și străinătate, medicamente pentru animale, pen-
tru porci, vite și galițe.

Hannauer Mihály

Tinicher de edificii și obiecte de lux. — în Arad, pe strada
Deák Ferencz No. 24. (Îngă biserica reformată)

Se recomandă cu executarea a tot felul de
articole în bransa aceasta, pe cari le efectu-
iază în modul cel mai prompt și pe lângă
prețurile cele mai ieftin posibile.

Bucuros servește cu preliminări de spese.

Primește acoperiri de turnuri de biserici,
acoperiri de case, etc., și tot
felul de confecțiuni și repara-
țiuni de tinichea.

Se caută un învățacel.

PREDARE DE HOTEL

Am onoare a aduce la cunoștința publicului, că
am cumpărat pe strada Halász No. 41.

Hotelul intitulat „Porumbul alb“

și îl voi conduce pe mai departe sub îngrijirea mea
proprie. Mai departe voi îngriji de beuturi și mân-
cări bune și alese, și de un serviciu pe deplin mul-
tumor. Cerând sprijinul marelui public, sunt cu stimă

BARDÓCZ ÖDÖN, hotelier.

Frații Kriser

TIMIȘOARA

URI-uteza nr. 6. — Telefon nr. 765.

Intreprindere de iluminare cu acetylen.

Puteri de specialitate — bărbați cvalificați.
Magazinul fabricii Landeck Carbide Ungaria de sud.

Efectuește ori-ce lucruri ce se
țin de bransa aceasta, precum:

● ● scälzi și apaducte ● ●

în modul cel mai prompt,
pe lângă prețuri moderate.

Magazin stabil în forma constătore din acetylen,
ca sticle, candelabre, flacări, etc.

Tot felul de mașini economice, ca:

TRIUMPH III,

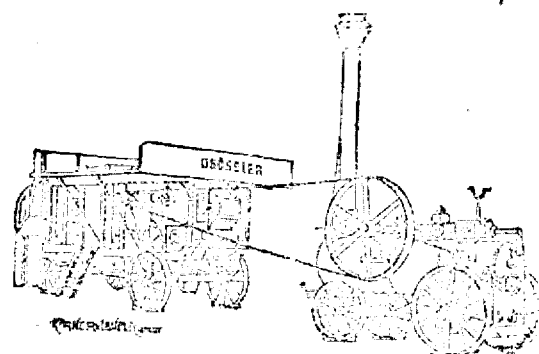
mașină de sămănat cu dinți cu păreche sau
fără păreche.

Se caută vinzătorii!

Carol Drössler

Fabrică Ces. Reg. de masine agricole.

Budapesta, VI. Váci körút 59.

Transportă automobile, locomotive cu vapor, grape de vapor, imblăcee cu vapor, imblăcee de mână (járgányos) și motoare de ulei crud. Montează mori și tot felul de mașini agricole și economice.

**Mărfuri solide. :::
Condiții favorabile.**

Cataloage de prețuri și de căeltueli, se trimit gratis.

:::::::::: Se caută agenți!

Anunț.

Am onoare a aduce la cunoștința on. public că în Arad, Atzel Péter-u. No. 2. (la intrarea dela Zrinyi)

**un biuro de imobile și zăloage
(amanete)**

din încrederea unui institut de bani de primul rang în Europa, care a încredințat pe Dr. Heppes Béla cu reprezentarea juridică.

Ofer la toate băncile din provincie, din Budapesta sau străinătate pe lângă prețuri ieftine pentru imobile de pământ și case de închiriat pe amortizație sau împrumuturi de amanetare până la 65% a valorii imobilelor.

Ofer împrumut de oficiu în cel mai culante mod pe timp de 5—15 ani pentru oficeri în armată, la oficanți de stat, comitet, oraș, tren, persoane private pensionate și la astfel de pensionați cari au o pensie mai mare de 1100 coroane.

La aranjarea alacerilor de împrumut cel ce cere împrumutul n'are nici un fel de spese de preliminar.

Primesc încredințări de a cumpăra și vinde averi imobile, ca și de închirieri.

Primesc încredințări de parcelarea bunurilor, de vindere după parcelare sau de închiriere după metoda acesta.

Primesc în urma legăturilor mele cu „Institutul de credit din Budapesta” și „Societatea de credit din Viena” învoiri pe lângă cele mai culante condiții.

Cu stimă

Robitsek Kálmán

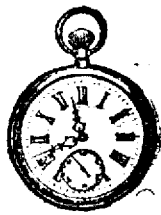
Institut de amanetare a imobilelor și zălogurilor.

În Arad, — încă n'a mai fost!

Orice reparație de ceas numai 90 cr.

In partea teatrului

Am în deposit, în totdeauna, lucruri fine și prețuri cu adevărat ieftine.

Garanție de un an. Sticlă de ceas 10 cr.

Vörösmarty-utca 3.

Tot felul de ceasuri de buzunar, de părete și weckere (de deșteptat).

LA CEASORNICARUL

SZILÁGYI MÁRTON

Nu e numai reclamă!

Poftească oricine a se convinge că acolo se pot repara orologioe și ceasuri, bine, ieftin și conștientios. Tot acolo se primesc calfe de primul rang, și se angajază și ucenici pentru ceasornicărie.

TELEFON 336

Am onoare a recomanda în atențiunea onoratului public

Cărbunele de piatră fără miros pentru încălzitul saloanelor

în bucați mari, tot așa și cărbune de altă calitate — 100 kilo 1 fl. 20 cr.

Cărbune de Cer, în bucați, de prima calitate.

Coaks, lemne de foc tăiate, cel mai bun cărbune de ferărie, pe lângă prețurile cele mai moderate.

Liferez acasă cu căruța mea proprie fără altă cheltuială.

Magazinul de cărbuni și lemne al urmașului lui

urmașul **IOAN KRIZSÁN**

ARAD, — Strada Kossuth — Nr. 37.

Să sprijinim industria din loc!

Ioan Spanlang

Lăcătușier

ARAD, Flórián-u. nr. 6 e (casă proprie)

Primește în lucrătoarea sa ori-ce lucru ce stă în atingere cu această branșe, ca:

ferării pentru clădiri, mașini de flect, porți, balcoane, coridoare, trepte, grilaje, verende, scuturi, tablete în orice formă, Sobe Meidinger, fântâni săritoare, și orice soiuri de renovări.

Indeplinesc ori-ce comandă atât în loc cât și în provincie în modul cel mai cinstit — iar pentru tucul făcut de mine primesc chezașia.

Cerind sprijinul onoratului public, rămân

cu stimă:

Ioan Spanlang,

lăcătușier.

Planuri pregătesc gratuit.

Nouă mină de marmoră.

Am onoare a aduce la prealabila cunoștință a onoratului public din loc și provincie, că

în Arad, strada Wesselényi No. 1.

am sortat corespunzător împrejurărilor de azi o

mină de marmoră

unde primesc spre efectuare ori-ce lucru aparținător industriei de marmoră, precum: Mobile de marmoră, întocmiri de scăzi și scaune pentru măcelărie, întărirea pereților prin marmoră, marmoră pentru mese, etc. etc., în cea mai bună calitate și în ori-ce culoare. Preț moderat, serviciu prompt.

Cu stimă: **Binda Angelo.**

Orice lucru, se îndeplinește sub îngrijirea mea proprie.

Lucru admirabil. — Prețuri ieftine. — Serviciu prompt.

Cumpărare de prăvălie!

Am onoare a aduce la cunoștința onor. public din loc și jur precum și onor. mei clienți, că am cumpărat

prăvălia de ghete a lui GORZÓ și soții

care există de 15 ani și în care și eu am fost partaș. De azi înainte eu o voi conduce ca prăvălie proprie.

Cu deosebită stimă

BOLEZNI ANTAL

Arad, Salacz-utca 2 sz.

Prăvălie de perii, articole de toaletă și parfumerie.

Perii de haine, de păr, de dinți, de unghii, ect. de toate soiurile. Lustruitoare de odăi, măturii de perii și tot felul de articole de perii de casă și pentru gospodărie. Bureți, articole de piele de cerb pentru curățat. Coșuri de poame, de flori și de voiaj, în mari assortimente, etc.

Hegedüs Gyula

Prăvălie de perii, parfumerie, articole de toalete și frizerie,

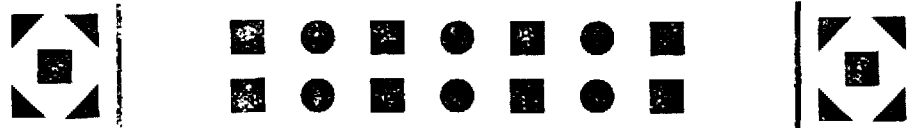
ARAD, — ANDRÁSSY-tér 15.

Diferite soiuri de parfumerii veritabile franceze, pudre, creme pentru față, articole de curățatul unghiilor (Garnituri manicule), ape de dinți, prafuri de dinți, săpunuri de spălat, ace de păr, pieptene veritabile de broaște țestoase și de os de elefant, corn și cauciuc, articole de piele și geamantane mici de mână, fine, pentru dame. Articole de oțel de Sollingen sau oțel englezesc.

Articole de tot soiul veritabile franceze și tot felul de articole de gumă, apoi bandage, etc. etc. etc.

Mare assortiment (magazin) de tot felul de articole de frizat.

Covoare de cocus, ștergătoare de picioare de cocus și covoare de baie.

PREDARE DE CAFENEA.

Cu onoare aduc la cunoștința marelui public că am cumpărat

Cafeneaua „Korona“

și din nou aranjată o voi deschide Duminică în 25 l. c. în mod sărbătoresc. Pentru un serviciu prompt și iute, — pentru curățenie perfectă și beuturi bune și curate, garantez.

Cerând bine-voitorul sprijin semnez, cu deosebită stimă: **STEFANOVICS MIHÁLY.**

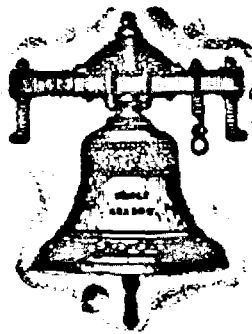
Frideric Hönig

Turnătorie, fabrică de clopote și metal, arangeată pe motor de vapor.

Arad, strada Rákoczi Nr. 11-28.

S'a fondat la 1840.

Premiat la 1890 cu cea mai mare medalie de stat.

Cu garanție pe mai mulți ani și pe lângă cele mai favorabile condiții de platire — recomandă clopotele sale cu patentă ces. și reg. invenție proprie, care au avantajul că față cu ori-ce alte clopote, la turnarea unui și aceleiași clopot tare și cu sunet adânc — se face o economie de 20-30% la greutatea metalului.

Recomandă tot-odată clopote de fer, ce se pot învîrți și postamentele de fer, prin a căror întrebuițare clopotele se pot scuti de crepat și chiar și cele mai mari clopote se pot trage fără-ca să se clătine turnul.

Recomandă apoi transformarea clopotelor vechi în coroană de fer, ce se poate învîrți, cum și turnarea din nou a clopotelor vechi, sau schimbarea lor cu clopote nouă pe lângă o suprasolvire neînsemnată.

Liste de prețuri și cu ilustrațiuni — la dorință se trimit gratis.

7 21-25

Firma de instrumente muzicale a lui

▲▲ MATEI STÖHR ▲▲

Arad, — Strada Templom (Palatul Minorților)

Orice fel de instrumente muzicale, violine, gurdune, harmonici, citere, ghitare, flaute, dobe, clarinete, cu un cuvînt orice fel de instrumente muzicale și cele trebuincioase la acestea să pot găsi la mine.

Violini și gurdune vechi sau rupte

cumpăr sau le schimb cu altele nouă.

Primul institut sudungar de auritură artistică a lui ►►►►► **E. I. SPANG**, auritor bisericesc, (casa proprie) Str. Gărei No. 10. TIMIȘOARA (fabric)

Premiat cu diploma de onoare și cu medalia de aur București, și cu altele medalii de argint, la diferite expoziții.

Se recomandă pentru gătirea de tot felul de lucruri în arta sa și anume:

altare noi și vechi (temple), tronuri, străni, amvoane, sfeșnice, rapizi, prapori, cruci de turnuri, plafonturi, decorații de perete, etc. ◀◀◀◀

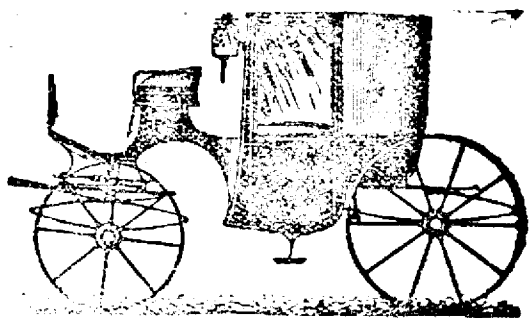
Hotel „Leul de aur“ Timișoara — Josefstadt.

Imi iau voie a aduce la cunoștința onor. public și a mușterilor, că am preluat

Hotelul la „Leul de aur“

și îl voi conduce de azi înainte în propria regi. Imi voi da silința ca prin bucurie și pînă la excelență precum și prin serviciu prompt, să mulțumesc mușterii mei și să măresc bunul renume din trecut al hotelului. — Rugând pentru binevoitorul sprijin, sunt

cu distincție stimă: **Theofil Gross,** hotelier.

Kovács és Thomay

fauri

Arad, Kossuth-utca 2. sz.

Avem onoare a recomanda în pretiosul p. t. DV. sprijin, prăvălia noastră de renume pentru construirea de trăsuri.

După experiențele câștigate în 7 ani de-a rândul în fabrica de echipage imp. reg. de curte a FRĂȚILOR KLBER suntem în plăcută poziție de a corespunde până chiar și celor mai extreme pretențiuni.

Fabricăm echipage noi conform comandel — și primim reparări pentru prețuri ieftine și culante.

Trăsuri gata în deposit.

Preț-curent gratis și franco.

Cu deosebită stimă

Kovács és Thomay
fauri.

Nouă compactorie de lux!

Cu onoare aduc la cunoștința onoratului public că, am deschis în Arad (palatul Minorților) o admirabilă

compactorie de lux și cărți comerciale

unde se pregătesc tot felul de legături fine și durabile, paspartouri, carnete familiare, colecții de chipuri, cassette, etc în piele, plus sau mătasă, în orice formă și pe lingă prețuri convenabile.

În lucrurile tehnice mă pricep foarte bine, și mă angajez să pregătesc schițarea de planuri punctual și în mod practic.

Cu deosebită stimă: **Mayerhoffer Adolf,** (Palatul Minorților).

Se primesc îndată o fată și un băiat la învățătură.

Am onoare a aduce la cunoștința marelui public și prea stimaților mei oaspeți, că

hotelul și beraria

„Spieluhr“

din Timișoara, care se bucură de un bun renume, o conduc pre mai departe eu singur.

Mă voi nisui se câștig buna voință marelui public, și a întări tot mai tare renumele hotelului meu prin un serviciu prompt, prin o bucurie bună și beuturi escele. Cerând binevoitorul sprijin,

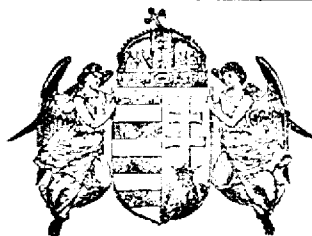
sunt cu stimă:

Müller Károly la „Spieluhr“ Timișoara.

Premiat cu medalia cea mare la exp. milenară din Bpsta în 1896.

TURNĂTORIA

DE CLOPOTE

Fabrica de scaune de fer pentru clopote - - alui

ANTONIU NOVOTNY

TIMIȘOARA-FABRIC

Se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, precum la turnarea de nou a clopotelor stricate, spre facerea de clopote întregi, armonioase, pe garanție de mai mulți ani provăzute cu ajustări de fer bătut, construite spre a le întoarce cu ușurință în orice parte îndată ce clopotele sunt bătute de o latură fiind astfel mântuite de crepare.

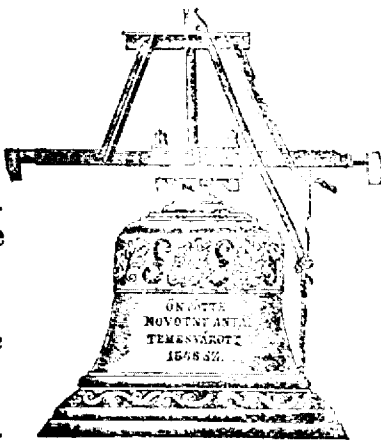
Cu deosebire sunt recomandate

CLOPOTELE GĂURITE

de dînsul inventate, și premiate în mai multe rânduri, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri ca figura S

și au un ton mai intensiv, mai adînc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrație mai voluminoasă decât cele de sistem vechiu, astfel că un clopot patentat de 327 klg. este egal în ton cu un clopot de 461 klg. patentat după sistemul vechiu.

Se mai recomandă apoi pentru facerea scaunelor de fer bătut, de sine stătător, — pentru preajustarea clopotelor vechi cu ajustare de fer bătut ca și spre turnarea de toace de metal. — Preț-curanturi ilustrate gratis.

TELEFON Nr. 87.

Schaefer Richard Géza

lăcătuș de edificii, canale și apaducte

Arad, Strada Batthyányi Nro. 17.

Pregătește din fier bine bătut: grilaje la fluviu, — — trepte, balcoane, și pentru bănci. — —

Primește spre efectuare ori-ce forme de fer, acoperișuri și rame de ferestri, întărind prin fer ferestri și uși. Construcție de apaducte, eșitoare fără miros, pisoare, lavortoare, scări în orice formă și mărime. Aduce și face fântâni cu tragere spre orice scop. Atelier expert. Mare magazin de — — — tuburi de piatră smălțuită. — — —

TELEFON Nr. 87.

FISCHER KÁROLYfabricant de funii, țesături,
de site și saltele de sirmă.

Arad, József főherceg-út 8. sz.

Recomandă preparatele sale de sirmă ca: țesături de sirmă din aramă, flor și ținc, pe cari le are în deposit

mat ales pentru mori, fabrici și scopuri agricole. Afară de acestea, recomandă sitele sale pentru Sita de ventilat sistem Buchler. Pregătește țesături de mătă și fabrică la îngrădit de grădini, grădini publice, curți de galițe și păduri cu vinat, site de sirmă cu ramă de fier pentru scopuri delucării de pământ, nisip, petriș, și pentru lucrări de mlne, zidiri și grădinărit. Site la ferestre de piv-

nițe și magazine de grăunțe. Apărătoare de scintei la locomotive, mori și coșuri de fabrici. Somiere elastic, de oțel pentru pat pe staluri de fier și lemn, cari în privința ușurinței de a se ținea curat sunt foarte recomandabile. Diferite site din păr, aramă și mătase, dobe pentru tutun, site-dobe, și orice fel de obiecte și lucrări din aceasta branșă — cu prețuri din cele mai moderate.

Nagy Nép. János
Timișoara Josefín, str. Bonaz No. 6.
(vis-à-vis de Clastru)

Primul institut de arta sculpturii pentru zidirea de altare și de aurit.

Recomand onor. domni preoți și domnilor enclerici su-
premi bisericești atelierul meu de bun renume, în care
pregătesc iconostase noi, altare, scaune episcopicești și
alte aranjamente complete bisericești. Pe iconostas pi-
tez nouă icoane de artă, afară de aceea aurese și vâp-
seze din nou iconostase vechi. Primesc vâpsitul de biserici.
Trimit schițe de plan gratuit. La dorință călătorește la fața
locului pe speciele mele. Totodată recomand icoanele mele
de relief, în peatră masivă, cu vâpseala polichromică.

Lucru prompt și solid.

Rugându-mă pentru onor. binevoitorul sprijin — semnez
cu deosebită stimă:

Nagy Nép. János, sculptor.

Amorru!

Remediul cel mai bun în contra răcelei, tusei
și a gurgurului este **Ceaiul pen-
tru piept** de **Szászkabánya!** — Să poate afla
la farmacistul: **Dr. Béla Odor, din Szászkabánya**
(com. Krassó-Szőreny)

Un flacon, cu porto, 1 cor. 10 fil.

**Sirupul de miere de teiu
al lui Halap**aduce mari servicii celor tuberculoși, și ori și
cărui, care tușește, care e răgușit, răcit, fără
apetit și care slăbește.De multeori o tuse neluată în samă și ne vătămătoare
e semnul tuberculozei.Nimeni să nu aștepte înrădăcinarea răului, ci să-l stâr-
pească. deja când incolțește, iar unde să observă, să fie
nimicit prin

sirupul de miere de teiu al lui Halap

care are influința sigură la dureri de piept, tuse, răceala etc.
Sticlă de probă 3 cor., sticlă mare 5 cor. — După trimi-
terea banilor înainte se capătă numaiîn farmacia „Apostol“, Budapesta
József-körút 64/29.**Doamnelor!**Fiește-care damă se poate con-
vinge personal, cât de ieftine, de
fine, bune, și cât de durabile sunt● **corsetele de ultima modă** ●
ce se pregătesc în atelierul meu.Am în deosebi corsete gata și le
vânz pe prețuri în adevăr răduse.
Bandage pentru susținerea, abdo-
menului, pregătesc după măsură.Cei din provincie, pot cere
îndrumări.

Cu stimă

Pilcz Irma, Arad

Deák Ferencz-u. 30.

Dacă suferi de reumă și răceală,
nu căuta alt medicament
ci cumpără **spirte de reumă** de **Dr. Flesch**
o sticlă de 1/2 litru de 5 cor. —
care vindecă reuma, răceala, durerea de mâni, picioare,
spate și șele, sâmbiroa mânilor și picioarelor, durerile is-
cate din bătaie, sforțări, selintiri și umflăturile, mai în
grabă de cât ori-ce alt medicament. Intuiția se poate ve-
dea în timpul cel mai scurt, chiar și la morburile vechi

**Am
fost
betiv**

până-ce nu am folosit **medicina
antialcoolică a lui FRANKL.**
Femeea mea mi-a pus-o în băutură, și cum acest
medicament nu are nici miros și nici gust,
fără stirea mea am luat leacul mântuitor. Acum
mi-e scirbă de ori-ce băutură spirtoasă. Reco-
mand ori și cul acest leac. K. M., măcelar.

Acest leac a readus fericirea în mi și miș de
familii. Nu e sticaciios sănătății! Un flacon întreg
e 5 coroane. Se poate comanda și cu rambursă.

FRANKL ANTAL, spiterie
SZE G E D, Felső-város 20.

la cari n'a folosit nici scaldă nici alt medicament. Se
poate căpăta la inventatorul și la pregătitorul lui o o o
Dr. Flesch Emil apotecar „Magyar Korona“
GYÖR — Baross-ut Nr. 24.
Budapesta, magazinul prim în apotecile lui Török Iosif
Budapesta VI. Király-u. 12. și Andrássy-ut 26.
O sticlă de 1/2 delitre 2cor. Ală o folosire mai îndelun-
gată, pentru o sticlă „familiar“ prețul 5 cor., din care 2
sau 3 la dispoziție le trimitem pe lângă ramburs poștal.**Cămeși pentru bărbați, gulere, manșete și cravate.****Radó Sándor, Arad, Forray-u., casa Lukács (colț).**Inștiințez pe p. t. publicul de dame, că am preluat
magazinul de corsete al firmei **FRĂȚII BRASSAY**
și până ține le vînd cu preț reduse.**Foarte mare asortiment de flanele și barchete ce se pot spăla.**

Tot felul de ornamentice și căptușeli.

Bine-voitorul sprijin al onor. public, îl cere cu deosebită stimă:

Au sosit toate noutățile de toamnă și iarnă
cele mai elegante și de lipsă țesături, precum și
negre — asortiment mare.

Serviciul prompt și conștientios.

Radó Sándor.**Pinză, șifon, canavas și rufe de pat.**

Koszilkov József

prăvălie de bluze și haine femeiești

Arad, Piața Andrassy 20.
(Gr. Nádasdy-palota)

AVIS

In Arad cea mai veche impletitorie de coșeri și scaune de nuet în strada Kossuth nr. 64.

La magazinul meu se găsesc coșeri de călătorie pe piață și de haine în ori-ce mărime. Impletire de scaune nuele în prețul cel mai ieftin se pot repera și primesc spre re-perare ori-ce lucru ce cade în branșa mea. Cu stimă deosebită:

REDERMACHER JÓZSEF
împlător de coșeri
strada Kossuth nr. 64.

Din cauza strămăterii prăveliei prețuri foarte scăzute!

Prăvelia noastră, ce de 24 ani a susținut în edificiul ARENA, din cauza continuei ridicări a chiriei o strămătam,

pe strada József főherceg nr. 11

(vis-à-vis de noua biserică evanghelică). Toti articoli din magazinul nostru îi vindem pe lângă prețuri și tot scăzute, ca astfel să ne stie în puțință ca noua pră-

velie se o sortăm cu articoli noi. Recomandăm această ocaziune foarte avantajoasă în atenția binevoitoare a marelui public.

Kilényi C. și soțul

„La plumbul vânăt” — Andrassy-tér nr. 20.

La expoziția din Paris 1900 a câștigat „Grand Prix”.

Ioan Francisc Kwizda

furnizorul curței c-reg, austro-ung., reg. române și prins. bulgare

farmacist cercual în Korneuburg (lângă Viena).

Restitutions-Fluid de Kwizda

este apă de spălat caii, brevetată c-reg, regală. O sticlă costă 2-80 cor.

De 40 de ani se folosește în stăulele de curte, în grajdurile mari ale singuraticilor și în ale miliției ca în-tăritor excelent, la în-țepenirea mușchilor, etc., la dresări are rezultat minunat, căci face ca caii să biruie mai multă muncă.

Numai având brevetele autentice și veritabile Restitutions-Fluidul de Kwizda.

Să trimiteți preț-curante cu leane gratis și franco. Deposit general: Iosif Török farmacist, Budapest, Király-utca 12, Andrassy-ut 26.

Cine vrea să cumpere ghete de vară

(fél czipő)

ghete pentru bărbați pentru femei și copii precum

în piele colorată

pe lângă prețurile cele mai moderate în un asortiment bogat acela poate se căștiga în prăvălia lui

Czernóczky Mihály

căltunar pentru bărbați și femei
Kossuth-utca nr. 67 și Boros Béni-tér, nr. 2.

Teodorovits Mihály

COFETAR ȘI PREGĂTITOR DE CIARĂ
Timișoara-Fabric

Prăvălia:
Strada Principală
Nr. 15.

Atelierul:
Strada Körte în
casa proprie.

Lumini de ceară 1 kg. 1 cor. 60 fileri.
Aluțe . . . 140 bucăți — 2 coroane

Strămutare de prăvălie.

Am onoare a aduce la cunoștința stimatei mele cumpărători că prăvălia mea de pe strada Deák Ferencz nr. 36 — Arad am strămutat-o pe strada Deák Ferencz nr. 7,

unde de altfel având prăvălie, în garnitură de salon, salon bărbătesc, cele trebuincioase pentru un prănzător modern, dela prețul cel mai ieftin până la cel mai scump, și la dorință efectuează în modul cel mai prompt. Vă rog, ca bunăvoința de până acum se o păstrați și pe viitor. Cu deosebită stimă

VARGA JÁNOS

TAPESIER

A. B. A. D., strada Deák Ferencz nr. 7.

— Magazin de jaluț cu automat. —

Ultoi de vii soiuri curat

ultoi cu rădăcină din cele mai bune soiuri pentru vin și delicatose recomandă spre cumpărare

Domeniul Hámory

pe lângă bani gata. Preții și învățătorii primesc cu preț scăzut de 5%.

Detalii se pot afla în Arad, strada Deák Ferencz nr. 3.

Telefon 229.

E și în interesul D-Tale!

— Dacă voești se cumperi, nu întârziă de a cerceta

magazinul de stofe de haine pentru femei

a lui
HEGEDÜS ÁRMIN

care acum e sortat cu cei mai noi și mai la modă articoli.

Prețurile neîntrecute de ieftine esclud ori-și-ce emulare.

Prețurile articoliilor de reclamă:

Un blous la modă foarte frumos și **o stofă pentru haine** mtrul **33 cr.**

Ombree stofă pentru blous elegant și fin, re-gele sezonului mtrul **65 cr.**

Ce nime n'are, o plapoma briliantină pentru două persoane, până acum **4 fl.**, acum **2-95 cr.**

Magazinul meu de stofă din patrie e de ajuns pentru întreș comitatul Aradului.

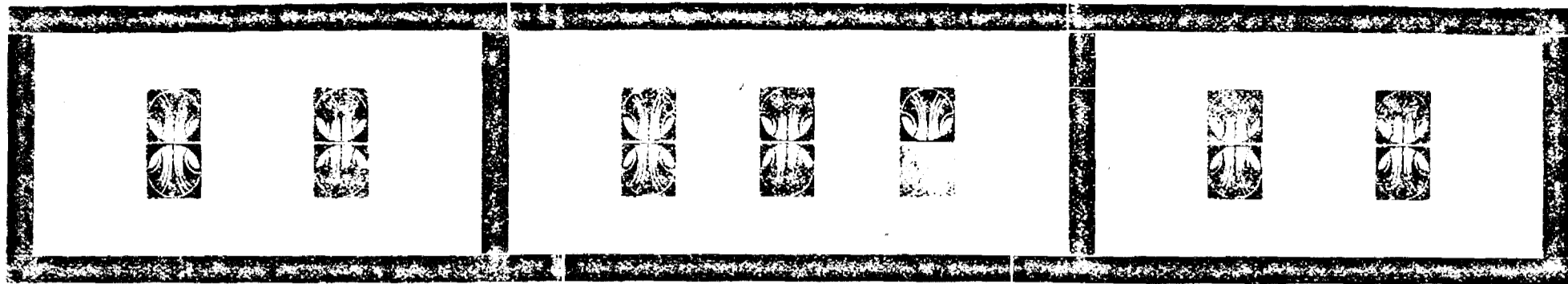
Mare asortiment dintre 120 și 140 emtri de stofă se poate afla numai în prăvăliile din capitală.

Rog să priviți galantarul meu! Cere sprijinul on. public cu stimă

HEGEDÜS ÁRMIN

Arad, piața Szabadság nr. 17, vis-à-vis de cei 13 martiri.

Rog a privi galantarul vânăt!

Alianța Măestrilor de Mobile din Arad

vis-à-vis cu ușa principală a teatrului.

Recomandă bogatul magazin de mobila cea mai modernă, lucrata exclusiv de maiestrii aradani

MARE ASORTIMENT DE PERDELE,
DIFERITE COVOARE ȘI COUVERTURI.

Una scopul nostru e aduce in contact direct publicul cu maiestrii, punem la dispoziția onorabilului public

Mobila cea mai bună cu prețurile cele mai favorabile!

Cu planuri servim gratuit.

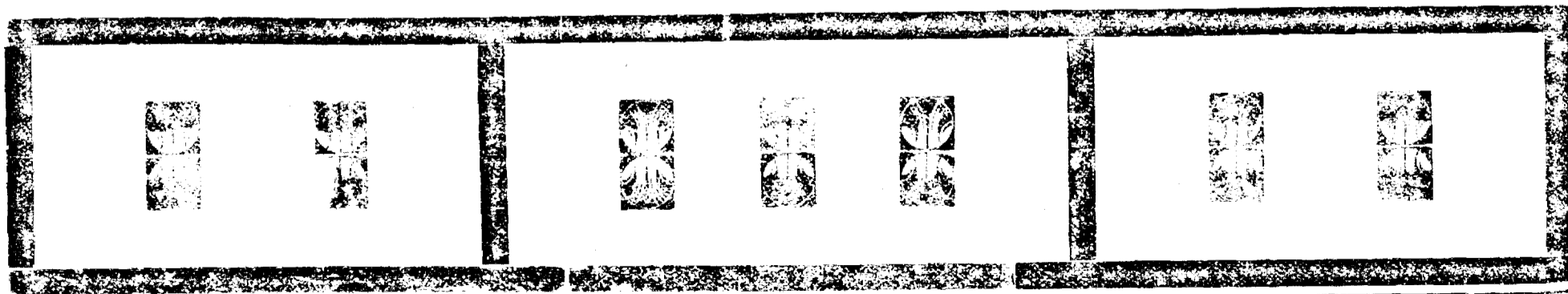
Atragem atenția publicului asupra magazinului nostru principal din calea Archiducelui Iosif No. 11. pe care îl ținem numai până în 1-a August.

Protejează interesul public o cere:

Az Aradi Bútorkészítő Iparosok Szövetkezete

mint az Országos Központi Hitelszövetkezet tagja.

Splendida iluminatie seara până la ora 11.

Jurământul.

(*) Potrivit învoirii încheiate la 1868 între M. Sa și între Unguri, după împrăștierea Dietei la 3 luni, noua Dietă ar trebui chemată la sfat. Să fie însă Dietă nouă, ar trebui să se facă *alegeri noi*, și pentru acest sfârșit până la 11 Aprilie ar trebui să se pună soroc, să se arate adică zilele în care se vor face noile alegeri.

După toate semnele însă, alegeri nu se vor face în primăvara asta...

Eată durerea frunțașilor unguri din sânul partidelor întovărășite.

Ei tot mai trag însă nedejde, că M. Sa va soroci noile alegeri, deoarece, zic ei, a pus jurământ să cinstească legea, care orânduiește asta.

Baronul Bánffy, care viața sa întregă a tot nesocotit legi și cuvântul dat, în scrisoarea sa și scrie:

«Intreaga ornăduială din țară, biserică și obște se întemeiază azi pe sfințenia jurământului și pe cinstirea acestuia. Cine sgudue credința în jurământ, acela răstoarnă rânduiala țării, a bisericii și obștei. Cine calcă jurământul, îl pedepsește legea și bunul Dumnezeu».

Se înțelege: nu poate fi vorba, că M. Sa s'ar abate dela legi și jurământ, ci este o nemai pomenită îndrăzneală că tocmai Bánffy să dăscălească pe M. Sa, care știe el mai bine ce și cum să facă pentru a scăpa țara din ghiarele unor păcătoși ca cei din partidele întovărășite.

Cei cari spun, că M. Sa nu-i dator să pună până la 11 Februarie soroc (termen) pentru noile alegeri, zic așa: M. Sa ar trebui să facă asta numai dacă partidele nu s'ar fi abătut *ele* cele dintâiu dela învoiala încheiată la 1868. Invoiala de atunci dă Maj. Sale drept desăvârșit asupra armatei. Kossuth și ai săi au voit să cinstească din acest drept, deci nici M. Sa nu-i dator să țină, ce ei au călcat, numai pentru a-i ajuta să desăvârșească ceea-ce au urmărit ridicându-se împotriva drepturilor M. Sale.

Știe adică și M. Sa și sfetnicii Săi, că dacă s'ar face acum alegerile, în noua Dietă ar ajunge cam tot cei ce au fost și astfel încercătura ar începe din nou. Până ce mai amânând alegerile, se vor mai muia guralivii, acești farizeii și vameși.

Cât privește afacerea cu jurământul, despre care căpeteniile partidelor ungurești scriu și vorbesc într'una, iată ce scrie «Népszava»:

«Domnilor acestora nu li-a venit însă nici odată în minte, să întrebe ce e cu sfințenia jurământului și să se teamă de nimicirea rânduelii în țară, biserică și în cele obștești, când legile sfințite de M. Sa le călcau în picioare zi de zi. Toată vremea cât a stat la cârmă, Bánffy a aruncat la o parte ori ce lege și cărmuirea lui băgase groază în oameni. Cei ce au cărmuit înainte și după el, n'au fost nici ei mai buni și nu e o singură lege, pe care să n'o fi batjocurit în cel mai mișelesc chip și avem o grămadă de legi, pe cari nu se gândesc să le țină. *Ba ar fi vai de capul ministrilor, cari ar voi să cinstească legea de naționalități*».

Are toata dreptatea!

Domnii din partidele întovărășite se gândesc la legi numai când e vorba să fie apărați — dânsii.

Iată de ce pe noi ne înveselește, când auzim, că domnii aceștia se plâng, că nu se țin legile.

O înaltă datorință le incumbă cărturarilor români de pe sate: să meargă la casa comunală și să cerceteze lista electorală din tract. să vadă că dacă a fost lăsat afară vre-un alegător român, pe anul viitor să fie înscris negreșit.

În cele mai multe locuri în săptămâna viitoare comisia își începe lucrările pe saie. Frunțașii noștri să stea gata și să reclame dreptul de alegere al fiecărui Român. Dacă comisiile vor face nedreptăți, rugăm să fim înștiințați, ca împreună să facem cele de lipsă pentru a apela la comitat și chiar la Curie.

„*Slavisch-romänische Korrespondenz*“ dela 29 Martie aduce un resumat, pe larg, din corespondența ce «Tribuna» a primit din Budapesta (situația guvernului față de naționalități, în fața alegerilor) și publicată în numărul nostru dela 26 c.

Numitul ziar publică și de asemenea un resumat despre lupta advocaților români în sânul camerei advocațiale aradane.

Nou proces de presă.

«Tribunei» i-s'a făcut din partea procuraturii o cinste: s'a pornit un nou proces împotriva ei.

De astă dată luat la țintă este unul dintre cei mai distinși scriitori români: amicul nostru Vasile Goldiș, secretarul consistorului aradan. Și anume pentru articolul «Nădejde» scris în numărul dela Crăciun.

Că ce a putut găsi procurorul în acel articol, care se rostește pentru pace și dragoste, nu știm.

Fapt e, că dl V. Goldiș a fost ascultat Mercuri la poliția din Arad, unde i-s'a adus la cunoștință, că procurorul la improcesuat pentru agitație. Dsa a recunoscut, că a scris articolul — l-a și subscris de altfel — și a luat întreaga responsabilitate.

Scăpare miraculoasă.

14 mineri dela Courrieres — scăpați. — Sufărințe cumplite. — Bucuria.

În Franța e o bucurie mare. S'a petrecut, într'adevăr, ceva miraculos. 14 dintre minerii îngropați între ruinele minelor de cărbuni dela Currieres, după 20 zile petrecute în luptă cu moartea, după suferințe cum puținii oameni au mai îndurat, au fost scoși dintre ruine și cadavre.

Iată amănuntele ce sosesc din Franța despre cele petrecute:

Din Courrieres, a cărei catastrofă de mine și acum umple inima de spaimă, se vestește mântuirea miraculoasă a unor lucrători. Vineri au scos din acele mine patrușprezece lucrători vii. De când s'au luat măsurile de mântuire, până acum n'au scos de sub pământ decât tot cadavre. Cu atât a cauzat mai mare bucurie, vestea despre cei patrușprezece vii. Acești patrușprezece dela întâmplarea catastrofei până azi, va să zică aproape trei săptămâni au fost închiși în urma ruinilor, și acolo și-au potolit foamea, cu merindea rămasă dela muncitorii omorâți și cu ovăsul dela cai. Cei mântuiți se simt de altfel destul de bine și numai unul e bolnav dintre ei.

Au fost duși la lumina soarelui Vineri dimineața. Muncitori concrezuți cu stângerea focului, voiau chiar să părăsiască minele, când au văzut târându-se către ei un grup de oameni slăbiți de puteri. Conducătorul a spus, că sunt închiși acolo de 20 zile. Sărmanii au fost scoși la lumină cu mare îngrijire. Directorii și medicii au fost avizați pe cale telefonică. Ei au și sosit îndată, au dat ordin ca noii scoși să fie duși în spital și puși la cea mai mare îngrijire. Mântuiții nu mai cu greu pot suferi lumina soarelui. Un mun-

citor cu numele Nemy, pururea întreabă despre familia lui, care locuiește în Bezenet. Mântuiții trăesc numai cu lapte, ce de abea îl pot înghiți. Unul nu poate să mănânce nimic. Mulțime mare a venit îndată la spital, să vadă pe noii mântuiți.

Dintre cei patrușprezece muncitori mai sănătos e Nemy, care plângând de bucurie a descris familiei sale, drumul greu în modul următor: Când am auzit explozia, am început să fug și în drum am dat de un norman de peste 50 de cadavre. În sfârșit mi-a succedat să ajung în un colț al minei, unde am dat de treisprezece sofi. Aceștea au fost foarte întristați, când au înțeles, că eu nu sunt mântuitorul așteptat, ci un nenorocit ca și ei. Nu mi-am uitat însă ca să trag regulat orologiul, pentru a mă orienta despre mersul umăului. N'am avut ce mânca. Ne potoleam deci tot neș, cu pământ, coajă de lemn, cu un cuvânt am mâncat tot ce am găsit. Am zădat am căutat ca prin urechile rădăni să aflăm un loc de scăpare. Într'o seară am ajuns la un grup de cai, unde am găsit oțet. Cu oțetul ne-am hrănit de o zi. În ziua din urmă ne-am împărțit în grupuri mici, ca să căutam cale de mântuire. Sara am simțit că e curat. Acesta ne-a dat puterj și nădejdi. Astfel am ajuns, la locul, de unde am fost găsiți și mântuiți.

Iată amănuntele mai noi:

Paris, 1 Aprilie. Cei scăpați au fost instalați cu toții în spital, pentru a li-se da îngrijirea necesară și mai ales pentru a fi oprți să mănânce mult, lucru ce li-ar cauza moarte. Doctorii nu le dă, de cat lapte. Sunt temeri să nu cadă în tifus, deoarece ei au mâncat și carne de cal (se înțelege cal mort).

Wattier, unul dintre cei scăpați, povestește următoarele:

— Îndată după explozie, directorul a fugit spre noi strigându-ne: Căutați să scăpați. Noi am și luat-o la fugă, dar mulți în loc să meargă în sus, în zapăceala mare au luat drumul în spre primăjdie, și astfel au intrat în gura morții.

Eu și tovarășii mei am fugit un drum de 331 metri, când apoi am ajuns într'o regiune cu gazuri atât de grele, în cât am căzut la pământ. Nu știu cât am stat aci. Un curent de aer rece, proaspăt, ni-a dezamorțit și ni-am dat silința să ajungem la ascensoriu (esire). Cinci dintre noi au murit însă aici. Ne-am despărțit apoi în doue grupe, unul condus de Nemy. Am plecat în direcție opusă, dar în curând ne-am întâlnit iară.

— Ați întâlnit cadavre în drum, — întreabă doctorul.

— Da, în toate părțile. Era un miros sufocant, răspunde Wattier.

— Dar ați dormit ceva?

— Nu, căci ne era frig. Zece zile am avut chibrituri, la lumina cărora ne uitam la ceas.

Paris, 2 Aprilie. Toate ziarele scriu violent împotriva societății minelor, aducând acuze, că n'a lucrat îndată și cu mai multă energie pentru scăparea minerilor îngropați între ruine. Chiar eri au fost scoase cadavre despre cari doctorii spun, că nainte cu 20 ore trăiseră.

Delegația aradană.

Azi delegația aradană, compusă din mai multe notabilități sub presidenția primarului Institoris s'a prezentat la primul-ministru Fejerváry și la ministrul Vörös László.

Se știe, că hotărârea de a merge o deputație la Budapesta a pricinuit mare zarvă în societatea aradană, în deosebi în sinul camerei de comerț, unde kossuthiștii strigau, că e o rușine să meargă cineva la ministrii de acum.

Intre cei decși a merge e și Péterffy însă, președintele partidului kossuthist. Certurile iscate cu acest prilej au determinat apoi pe președintele kossuthiștilor să demisioneze, așa că acum kossuthiștii s'au ales nu numai cu rușinea, că «Golgotha» lor se căciulește pela ministri, ci și cu o crisă presidentială.

Delegația are de altfel ca scop să ceară dela guvern lucruri folositoare orașului.

Din străinătate.

Înțelegerea în chestiunea marocană.

În sfârșit, după o dezbateră de câteva luni, în cursul cărora adesea s-a credea că cele două puteri rivale, Germania și Franța, se vor despărți fără a se înțelege, conferința de la Algesiras a realizat un acord final între aceste puteri. Iată pe scurt rezultatul conferinței:

Cele opt porturi ale Marocului cari au format un punct de capetenie al conflictului au fost împărțite astfel:

Spaniolii singuri vor avea Tétuanul și Larache;

Francezii și Spaniolii împreună vor stăpâni Tanger și Casablanca;

Francezii singuri vor avea Magador, Saffi, Mazagan și Rabat.

Împărțirea aceasta privește mai cu seamă organizarea poliției în aceste porturi.

Statele, cari capătă singure s'au colective acestea porturi vor stăpâni poliția și deci porturile acestea.

Aranjamentul s'a încheiat numai pe cinci ani.

Banca marocană, mijlocul principal de stăpânire va fi internaționalizată. Ea se va împărți în 13 părți, dintre cari Franța va avea 3 părți, celelalte puteri câte una.

Banca va avea 4 cenzori numiți de către următoarele bănci: banca franceză, engleză, imperială germană și cea spaniolă.

În general Franța a primit partea mai mare a mijloacelor de influență în Maroc: poliția și băncile. Totuși față de pretențiunile ei primitive de a stăpâni singură aceste mijloace se afirmă cu drept cuvânt, că ea a trebuit să cedeze și este deci partea mai mult învinsă.

Un ziar german contra Ungurilor. Revista economică-financiară „Plutus” din Berlin publică un lung articol asupra situației economico-financiare din Ungaria. Spune, că în urma situației politice create de lupta coaliției contra Coroanei, starea financiară a ajuns și ea nu se poate mai precară.

Numitul organ financiar consacră un pasagiu și relațiilor dintre Unguri și naționalități. Acuză adică pe Unguri pentru că oprimă naționalitățile și peste tot clasa conducătoare a făcut din popor clasă de sclavi și cei cari dețin puterea (magnații și acoliții lor) nu rare ori și fură!

Cuiul a eșit din sac. Acel Kossuth, care prin organul său Budapest și prin o fițuică tipărită în graiul românesc, ne chiamă să intrăm în sânul coaliției, tot acel Kossuth a făcut declarații, că se ocupă cu ideea largirii drepturilor popoarelor, dar totodată a spus, că cei de sub conducerea sa nu sunt toți de aceasta părere. Aceste declarații ne fac să ne întrebăm, cum îndrăznește Kossuth să ne cheme în sânul coaliției, în sânul aceluia cuib de vespă, care pururea ne-a alucă, când ne-am ridicat glasul pentru drepturile poporului? Avem mângâierea, că n'am fost seduși de vorbele lor perfide și ni-se impune datoriu sfântă să luptăm și pe mai departe cu bărbăție contra a astorfel de ciocoi, cari prin faptele lor trag o umbra deasă peste vorbele ce ni-le imbie.

O școală economică tractuală.

Toți bărbații noștri de bine au recunoscut, că poporul nostru în mare parte, în loc se înainteze în cele materiale, el sărăcește. Este înfiorător a ne gândi măcar, că brazda de pământ moștenită dela strămoși, să treacă în mâni străine! Sunt multe pricinile acestui rău, dar cea dintâiu este neștiința. Poporul germân de pildă, care și în ale plugăriei lucrează cu lumina științei,

înaintează în toate. Reuniunea economică germână din Bănat susține la 200 școale populare economice, în serile de iarnă ține poporului prelegeri despre cultura diferitelor ramuri economice. Călea economului germân e luminată, el merge cu siguranță la lumina științei economice.

O bucurie nespūsă ne-a umplut inimile vestea de laudă și bucurie, că sinodul protopopesc al tractului B.-Comloș, întrunit la 13/26 Martie a. c. în B.-Comloș, la propunerea bravului preot Terențiu Oprean, în unanimitate a hotărât:

a) ca în centrul prototratului să se întemeieze cu 1 Septembrie a. c. o școală economică de model, pomăria căreia să servească de model învățătorimeii tractuale, care se facă aici praxă sub conducerea învățătorului acelei școale.

b) în întreg tractul să se organizeze cursuri de repetițiune, având învățătorii propunători să fie împărțâșiți de un mic onorar sau plată.

c) cu supraveghierea acestor școale economice parohiale să însărcinează învățătorul școalei economice de model din centru, carele are îndatorirea a ține învățătorilor tineri și cursuri practice din economie.

Pentru lucrarea regulamentului de organizare al acestor școale s'a ales o comisiune constătătoare din membrii: Terenție Oprean, Ioachim Muntean și Iuliu Vuia.

Credem, că sinodul a depus în bune mâni planul măreț de redeșteptare economică a poporului.

Laudă se cuvine Prea On. Domn protopop Paul Miulescu, laudă tuturor membrilor sinodului protopopesc ai acestui tract, cari vrednici sunt a fi puși în pomelnicul culturai neamului!

Iată numele lor: Terenție Oprean, Silviu Bichicean, Ioan Popovici, Ioan Stana, Mihai Pacătan, Atanasie Todan, Petru Pascu, Mihai Zomborean, Iuliu Vuia, Ioachim Muntean, Iuliu Toța, Ioan Rat, Eremia Popovici, Savu Albu, Nicolae Pesăcan, Nicolae Zomborean, George Oprean, Teodor Fluture, Dimitrie Giurgiu, Luca Ionescu, Arcadie Muntean, Pascu Șustrean, Ioan Palcu, Ioan Velici și Andrei Balan.

Este acum rândul stăpânirii mai înalte, ca să facă totul cu puțință, ca hotărârile frumoase trup să se facă spre binele poporului sătos de merinde pentru viață.

Să susținem cu ori și ce preț în mâinile noastre coperișul școalei primare, cursurile de repetițiune; cu atât mai vărtos, că comitetul administrativ al comitatului Torontal a îmbiat stăpânirii școalelor noastre, să întemeieze atari școale economice.

Celor puși în fruntea școalelor, rugarea noastră o îndreptăm și le zicem: *umblați pînă aveți lumină!* Țineți în mâinile învățătorimeii noastre cursurile de repetițiune, dacă nu voiți a primejdui cu o zi mai curând întreaga zidire culturală a neamului.

Amicul culturai.

Telegrame.

Intâmplările din Rusia. *Petersburg, 3 Aprilie.* Alegerile orașenești au decurs în mod liniștit. Dintre cei 188.184 de alegători, au luat parte la alegere mai mult de 60%.

Afacerea asasinilor sârbi. *Belgrad, 3 Aprilie.* Ziarul «Mali Journal» scriind despre asasinii regelui Sârbiei, spune că Anglia în aceasta afacere n'ar fi având nici un amestec, și dacă ar avea, Sârbia nu i-ar împlini dorințele, căci atunci ar

desconzideră Rusia, Franța, Germania, Turcia, Muntenegro, Bulgaria și cu un cuvânt pe toate acele state, cari după intâmplările oribile, au încheiat iarăși legături de prietenie cu ea. Anglia deci stă în față mai cu toate statele din Europa și cu statele unite din America «Novi Okre» organul conspiratorilor, tot în aceasta afacere scrie următoarele: Eschiderea conspiratorilor din sânul miliției ar avea conzeceința, că elementul cel mai bun, cel mai grav, cel mai de cinste, ar fi delăturat și s'ar da prilej la plămădirea unei intrigi secrete.

Țara ar fi de nou espusă reacțiunii și toate rezultatele revoluției din Maiu ar fi zădărnice.

Executarea unui procuror. *Londra, 4 Aprilie.* Știri sosite dela Chicago anunță că o comisie, în care era și procurorul de acolo, s'a dus să viziteze temnița de stat. Procurorul Yellow s'a uitat și la scaunul electric cu care se execută cei osândiți la moarte. Din glumă, el s'a și așezat în scaun. Cineva a apăsât însă atunci butonul curentului electric care s'a descărcat cu atâta putere, încât procurorul a rămas ca trăznit în scaun. Se crede, că e o răsbunare la mijloc. În toată țara cazul face colosală senzație.

Stössel trădător. *Petersburg, 2 Aprilie.* «Slovo Pelsky» află că instrucția pusă la cale de conziliul superior de război a descoperit lucruri grave în sarcina lui Stössel. Ar fi dovedit că el a predat Port-Arthurul în schimbul a 2 milioane ruble ce i-au dat japonezii.

De peste săptămână.

— **Numire.** Aflăm cu plăcere, că la nou sistemizatul post de interpret român pe lângă tribunalul reg. ung. din Arad a fost numit distinsul avocat ~~de George Popa.~~

— **Alegeri sinodale.** Rezultatul alegerilor membrii cler, de sub Conzistorul aradan pentru sinodul nostru eparchial, este următorul:

Cercul Arad, ales Vasile Beleş, protopop Arad; Chișineu, Dr. Ioan Trailescu, protopop Chișineu; Radna, Procopie Givulescu, protopop Radna; Șiria, Mihail Lucuța, protopop Șiria; Ciur, Ioan R. Ciorogariu, director sem. Arad; Boroșineu, George Popoviciu, referent bisericesc Arad; Butei, Ioan Georgia, protopop Butei; Hălmașiu, Cornel Lazar, protopop Hălmașiu; Timișoara, Dr. Traian Putici, protopop Timișoara; Vinga, Augustin Hamsea, archimandrit; B. Comloș, P. Miulescu, protopop, B. Comloș; Lipova, Voicu Hamsea, protopop Lipova; Chisețau, Gerasim Serb, protopop Belint; Birciș, Augustin Hamsea, archimandrit în Hodoș-Bodrog.

— **Redactor croat aspru condamnat.** Tribunalul din Zagrab a condamnat pe redactorul Vietoslav Wilder al ziarului «Pocret» la 6 luni temniță grea și 3000 cor. amendă peritrucă în fozia sa ar fi agitat contra ordinii publice. Acuzatul a apelat.

— **O faptă laudabilă, deamnă de-imitat.** Primim următoarele:

Din împrejurarea, că simțământul religios slăbește pe zi ce merge în popor și pe lângă aceasta și sărăcia se încuibă unde nu este economizare casnică bună, ce ambele aduc ruinare familială și materială în popor.

Pentru stărpirea relelor acestora vrednicul nostru părinte Moise Babescu ca adevărat păstor sufletesc, în ședința reprezentanței comunale din 15/28 Martie a propus și reprezentanța unanim cu cea mai mare plăcere și mulțămire a decis:

1. Pe baza ordinațiunii ministrului de interne nr. 21534 III. b. din anul 1904 ca în toate Duminicile și sărbătorile gr.-or. de dimineață când să începe serviciul divin în sfta biserică birturile să fi închise până la 2 ore p. m. precum și când trece cu mortul și procesiunea, boltele și birturile

să fie închise până după trecerea actului conform legii din a. 1868 art. LIII. § 19.

2. Neguțătorilor să nu le fie permis a da muierilor pe contă nimic fără știrea bărbaților mai sus de 5 cor. și care va da își va perde banii și va fi pedepsit dela 50 cor. în sus duplicat; căci s'a expiriat că din aceste provine mare sărăcie pe popor în folosul neguțătorilor.

3. Mai departe oricare birtaș sau neguțător, carele va da marfa lui pe bucate sau alte obiecte casnice muierii fără știrea bărbatului sau și copiilor, să fie pedepsit dela 10 cor. în sus tot duplicat.

Care sentință luându-se la protocol pentru așternerea și aprobarea congregației comitatului, despre ce suntem siguri, că în interesul binelui poporului și patriei o va aproba. *M. Gutu, inv.*

— **Hirotonire.** P. S. Sa, Episcopul diecezan a hirotonit Sâmbătă întru diacon în capela din curtea episcopoească, pe absolventul în teologie Ioan Coroi ales capelan în Lazuri, iar Duminecă pe acesta întru preot și pe Ioan Giurgiu întru diacon.

— **O sinucidere senzațională.** Nu numai în Vaț dar în întreaga Ungarie a făcut mare senzație sinuciderea lui Balkai István, directorul de la pușcăria din Vaț, acel director, care amărăse mult și zilele martirilor noștri de pe vremea memorandumului. Nemorocitul director a ajuns de obiect în ziare în urma unui proces, în dosul căreia era și parte romantică: legăturile de prietenie a directorului, cu o damă din Vaț. Balkai, care era obișnuit, în urma puterii lui peste pușcăria din Vaț, ca poruncii lui toți să se supună și care nici odată nu suferea nici o contradicție, voia cu toată vehemența să constrângă pe soția unui bărbat să se închine dragostei lui. Femeea însă în urma purtării directorului a fost nevoită să-l tradeze bărbatului ei, care a dus apoi întreaga afacere înaintea judecătoriei. S'au ținut în aceasta afacere trei pertractări, Balkai a improcusuat pe bărbat pentru calomnie, iar avocatul bărbatului l'a improcusuat pe Balkai pentru violarea libertății personale. Pertractarea a fost secretă. Zece femei au marturisit, că Balkai a terorizat pe soția din chestie, a amenințat-o cu revolverul, i-a spus că o va ucide, ba martorii mai spusese că el și lor le-a arătat revolverul cu care a voit să o împușcă. La pertractare martorii numai așa au voit să fasoneze, dacă Balkai nu va fi de față, căci li-e frică de el. Judele a ascultat dorința martorilor și Balkai n'a știut de cât conținutul fasonării. În zădar l-au făcut atent la urmările sentinței, el credea orbiș, că nu va fi judecat, deoarece ce nu vor îndrăzni să-l judece. Când însă a fost declarat de vinovat, știuse sigur că nu va putea încunjura urmările sentinței, la apărința a ascultat liniștit sentințe în urma căreia a fost judecat la 14 zile închisoare și 600 coroane amendă în bani.

S'a dus acasă s'a închis în chilia s'a și conștiința a început a-l muștra pentru faptele lui. Și-a adus șampanie, ce n'a băut nici odată. Iar după aceasta s'a auzit tunetul unei împușcături. Glonțul i-a strâns viața.

— **4825 cuvinte pe o carte postală.** D. George Rădulescu, subofiter de administrație la divizia V de infanterie din Buzău (România) a reușit, după o muncă grea, să scrie pe o carte postală 4825 cuvinte, tratând despre Cetatea Neamțului, hătașia dela Braniște două evenimente istorice petrecute între anii 1220—1497.

Văzute cu ochii liberi, cuvintele apar pe cartea postală ca niște mici punctulețe negre, aproape invisibile; însă sub acțiunea mărită a lupei, ele sunt perfect citețe. Autorul va trimite această carte postală la expoziția națională.

Actualmente d. sub-oficer Rădulescu lucrează la o altă carte postală, în care speră să scrie peste 5500 cuvinte și pe care de asemenea o va expune la expoziția națională.

— **Apărarea lui Gapon.** Preotul Gapon, după cum se vestește din Londra, publică în foile rusești o epistolă deschisă, în care se apără contra acuzatorilor. Intre altele spune următoarele:

— Bani i-am luat din fondul, ce s'a mărit din venitele incuse din publicațiile mele, și o parte din bani am dat-o muncitorilor. Intreținerea mea în Monaco a fost de o scurtă durată. Nemernici neputincioși și surzi, nu vedeți numai ce se petrece înaintea ochilor voștri. Zuruțul aurului n'a conturbat mințile, dar nu sunteți capabili de a înțelege un suflet mare, ce se ridică peste toate ispitele și amăgirile.

— **Rău stăm.** Starea mizerabilă a țării noastre, unde domnia din frunte nu să interesează de nevoile poporului, ci umblă după cai verzi pe păreți, o vedem clar din următoarele cifre: În anul 1905 populațiunea Austriei a crescut cu 300000 suflete; în acelaș an populațiunea Ungariei a scăzut cu 100000 suflete. La judecătoriele cercuale din Ungaria s'au intentat în 1900 240000 procese, în anul 1905 numărul proceselor s'a urcat la 329000. Judecătoriele cercuale din Ungaria au condamnat în anul 1900 60000 persoane, iar în 1905 100000 persoane. Aceste cifre vorbesc lămurit: emigrarea crește, mortalitatea e mare, crimele se sporesc.

— **Aradul și tulipanul.** Comedianții cu tulipanul din capitală au avut darul de a găsi popularitate și în orașul nostru, căci după cum vestește »Arad și Vidéke« tulipanul va fi floarea predilectă și a publicului maghiar din loc. Societatea femeilor maghiare din Arad publică un avis în care aduce la cunoștință că tulipanul se poate cumpăra în următoarele prăvălii maghiare: Hoffmann Antal, Maresch Gyula, Wadowszky Gusztáv, Brunner Béla, Licher Ferencz, Pick Ernő, Glück Dezső, Keppich Zsigmond, Bloch H. și Kerpel Izsó.

Adevărate nume ungurești și în adevăr naoși maghiari. Nu știu cine va fi mai bucuros de acest avis, soviniștii maghiari cu tulipan la butonieră, sau maghiarii cari vor vinde această floare miraculoasă.

— **Maștera.** Din Cinci-Biserici se vestește următoarele. Iosif Varga s'a căsătorit a doua oră rămânându-i dela prima un copil de patru ani, pe care mama sa mașteră îl bătea conștinuu. Bărbatul n'a putut suferi aceasta brutalitate din partea femeii, ci i-a spus să nu-l mai bătă, căci la caz contrar va fi rău. Ea n'a ascultat, atunci bărbatul a bătut-o bine. În ziua următoare copilul a fost găsit spânzurat în grajd. Bărbatul bănuște pe femeie de aceea a și dat-o pe mâna poliției.

— **Din secretele cetății din Buda.** În apropierea bisericii lui Matia, a fost demolat un edificiu. Din curte lucrătorii au scos o peatră mare și de desubtul ei a găsit o ușă. Au deschis ușa și au dat de un coridor lung, a cărui păreți fac intrare la alte încăpere mari. Aici adevărat e un șir lung de catacombe. Aceste catacombe sunt mai adânci decât cele din Roma, unde trăiau odinioară creștinii.

Știința încă n'a putut constată, din ce vremuri sunt aceste catacombe. Să crede, că numai după vremea Turcilor. Catacombele aceste se întind în lungime de zece mii metri și primejdiesc multe edificii, chiar și palatul regal.

În edificiul ministeriului de interne nu odată au astupat mari gaure și surpări, cauza până acum nu s'a știut de unde provine, acum însă dându-se de urma acestor catacombe, poartă frică de apropierea unei mari primejdii.

— **Din epoca păgână.** Cu ocaziunea unei săpături făcute în cercul Neumarteh, la Beilau, lângă Breslau, s'au descoperit mai multe morminte din epoca păgână.

În ele s'au găsit numeroase osăminte și unelte de broz.

Specialiștii în marterie afirmă, că mormintele acestea sunt din veacul al VI-lea înainte de nașterea lui Christos.

— **Gospodăria domnească.** Ce fel de gospodărie fac domnii cari conduc treburile orașului nostru, se poate judeca din următoarele fapte.

Pământurile orașenești numite Geliu le ține în arândă de mai multă vreme, Szántai Béla. Astă toamnă a expirat contractul. În loc să se țină însă licitație publică, cei dela oraș au primit pur și simplu ofertul lui Szántai, care se îndatoră a plăti 17 cor. pentru un jugăr pe încă 12 ani. Într'acestea

însă economul român Pavel Dobrău a oferit 19 coroane pentru un jugăr. Conziliul comunal a și hotărât apoi ca cele 677 jug. să fie date cu acest preț lui Szántai. A venit însă adunarea orașenească și a schimbat hotărârea asta, lăsând lui Szántai pământul cu preț de 17 cor. Dar nici Dobrău nu s'a lăsat, ci în contra acestei hotărâri a făcut apelată la minister.

Mare va fi acum supărarea kossuthistului Szántai asupra ministrului Kristóffy, care a nimicit hotărârea adunării orașenești și a orânduit ca pământul să fie dat în arândă la licitație publică, celui care va da mai mult.

Kristóffy a mai rețezat astfel ghiarele celor cari cred că averea orașului este pentruca printr'ansa să se îmbogățească domnii, pe când poporul de sărăcia mare e silit să emigreze în America ori și dacă stă aici, numai el știe cu câtă greutate își tânjește zilele.

Ce le pasă însă domnilor dela oraș de acest — popor, când el e — *valah?*!

— **În limba florilor.** Nici dracul n'a știut, că din limba jidanilor botezat — a cărui țară a fost Andrassy Gyula — vinde atare tulipan, ce e contra jidanilor. Al naibii băiat trebuie să fie acest Fischer. El adevărat a fost în stare să-și batjocurească neamul său, numai ca să poată aduce servicii patriei sale mult iubite. Ziarul »Aikotmány« e constatat doar în articol de fond, că simbolul cu tulipan, înseamnă să omori pe ori ce jidan.

Ziarul »Aikotmány« așa își cinstește prietenii, cu cari e frate de cruce, când vorbește despre Morții din coaliție.

Dacă tulipanul este simbolul antipatiei față de jidani, atunci se adevărește, că Fischer lucrează contra neamului său. În sfârșit, ce-i pasă! Numai bani și câștig să fie!

— **Negrii din America.** Contrar credinței generale, că Negrii sunt o rasă în peire, statistica ne arată o creștere frumoasă și progres în toate privințele. Astfel în 1750 numărul Negrilor era de 2,200.000 de suflete, în 1900 erau deja 8,339.940. Iară mortalitatea scade mereu. După desființarea sclăviei în 1860, — cu gândul că Negrii vor peri așa mai iute — au făcut progrese uimitoare. În 1860 erau numai 8% de alfabeți; în 1900 deja 58.5%; negrii cu studii universitare sunt 3000. Din populația de peste 10 ani 45% se ocupă cu negustorie și meserii. În 1900 Negrii lucrau 746.717 ferme, cu o întindere de 23,362.798 jugăre.

Valoarea pământului ce posed Negrii e de 230 milioane de dolari. Au 5000 de întreprinderi industriale în valoare de 9 milioane de dolari. Au 3 bănci, 13 institute de credit, 7 spitale, 20 case orfanale, sunt 100 institute de asigurare. Literatura națională nu e de desprețuit. Actorul renumit Aldridge, pictorul O. Tamer sunt din neam de negri. (»Frankfurter Zeitung«, după un studiu de Burkhardt de Bois). *P. N.*

— **Dramă de dragoste pe stradă.** Din Sarvaș ni-se scrie. Mihai Ontyik de 22 ani și Iuliana Kis de 17 ani, erau îndrăgostiți de mai multă vreme. Tinerii însă n'au avut fericire din dragostea lor, căci tatăl feciorului și mama fetei n'au voit nici să audă de dorința lor la căsătorie.

În săptămâna trecută feciorul făcuse ofert fetei să se mute din Sarvaș și fără binecuvântarea preotului să încheie căsătoria, ea însă n'a îndrăznit să facă acest pas și l-a rugat pe iubitul ei se nu mai vină la ei. Tânărul îndrăgostit s'a învoit la toate cu condiția însă, ca încă odată în zori de zi să se întâlnească.

Fata s'a învoit și eri s'au și întâlnit, dimineața la orele 4, în margine de sat. Se împopulă deja strada, când cei îndrăgostiți plecau spre casă. Ontyik a rugat-o să nu-l părăsească, dar ea a rămas pe lângă hotărârea de mai nainte. Atunci el a scos revolverul și a împușcat de două ori asupra ei lăsându-o moartă, apoi și-a îndreptat revolverul și asupra lui. Când a venit ajutor, mai trăiau încă, dar nu peste mult ambii au murit. El a luat hotărârea aceasta de mult, căci s'a găsit epistolă la el, unde cere scuză pentru cele făcute. Despre tatăl său nu amintește nimic.

Moarte suspectă. În apropiere de comuna Mândruloc, au scos din Muraș un cadavru. Antistia comunală a făcut îndată cercetare și s'a aflat, că mortul este Andreiu Vormittag, frizer în Chesinți. Constatându-se aceasta i-s'a făcut înmormântarea cuvenită.

După înmormântare însă întreaga afacere a luat o nouă întorsătură.

Soția lui Vormittag s'a înfățișat la procuratura din Arad și a spus, că bărbatul ei când s'a deparat din Chesinți a avut la sine 100 coroane și un lanț de argint și când cadavrul lui a fost scos din Muraș, n'a găsit la el nici lanțul nici banii avuți. Astfel sa iscă bănuiala, că frizerul a fost jertfa unor hoți. Procuratura a dat ascultare vorbelor soției lui Vormittag, și a exhumat cadavrul, mergând la fața locului mai mulți medici cari vor constată, de ce moarte a murit Vormittag.

Mare nenorocire de mine în Iapenia. Din Tokio se vestește, că în minele de cărbuni din Takasima, aproape de Nagasak s'a întâmplat o explozie, ce a omorât 2500 oameni.

Viață românească în Beiuș. Primim următoarea veste îmbucurătoare: Reuniunea de cântări și muzică din Beiuș ajungând în mâni viguroase, pusă fiind sub oblăduirea oamenilor dornici de muncă și înaintare, oameni însuflețiți pentru tot ce e frumos și înălțător, înaintază foarte bine. După succesul primului concert, dat în iarna trecută, numărul membrilor Reuniunii se sporesc peste așteptare.

Ți-e drag văzând cântând alături de tineri, oameni înaintați în etate.

Acum e în pregătire un al doilea concert, ce are să înalțe mult prestigiul vieții românești din acel orășel, ce odinioară eră românesc, acum însă cotropit de străini, în deosebi de Jidani, cari vin aici din alte locuri, fiind că li-se asigură foarte ușor modul de trai.

Viața românească, ce se înfiripează în Beiuș întărește în noi nădejdea credinței de mai bine, și va face să dispară, cu desăvârșire bănuiala unor oameni cari presupuneau, că Românii din Beiuș nu sunt în stare să se prezinte lumii, ca Români în puterea cuvântului.

Concertul ce se va da a doua zi de Paști va fi împreunat cu o surprindere rară. Treisprezece copilași sub vârstă de 11 ani, îmbrăcați în haine de călușer, cu căciula pe ureche, cu opincuțe ușoare, împodobiți cu zurgălaie, vor juca frumosul nostru joc național »călușerul« și »bătuta«.

A se crește copiii în acest spirit, a-i deprinde la tot ce e românesc, este cel mai viu semn, că în Beiușul nostru viața românească înflorește.

Vezuvul în acțiune. Din Neapol se telegrafează, că în urma unui cutremur în partea Vestică a muntelui s'a făcut o mare crepătură, de unde iese fum și pară de foc. Craterul principal încă e în acțiune.

Inviere. O femeie tânără anume Mis W. Shervood ce locuiește în La Crosse din satul Wisconsin Statele-Unite a scăpat cu mare greutate de pericolul de a fi înmormântată de vie.

Ea era în ajun de a contracta o a doua căsătorie, când se îmbolnăvi, căzând într-o stare de nesimțire, astfel medicii o declarară de moartă.

Tânără femeie a fost pusă pe un catafalc pregătindu-se toate pentru înmormântarea ei. În noaptea fixată pentru înmormântare, mai multe femei, rude și prietene, veghiau într-o odaie situată lângă camera în care era așezat cadavrul. Ele auziră deodată un sgomot, priviră timide în odaia morții, dar văzură că nimic nu s'a schimbat.

După un timp însă, ele auziră un țipăt și de astă dată zăriră cadavrul șezând drept pe catafalc. Se chemă repede un medic și cu ajutorul unor băi calde bolnava a fost readusă la conștiință, dar avu din cauza nervilor un acces de delir și de friguri. După aceea a declarat că avea

perfectă cunoștință de aceea ce se petrecea în jurul ei, dar a fost incapabilă de a mișca un membru măcar. Avea însă sentimentul, că adormita simțea frică de a fi înmormântată de vie. De abea în momentul când s'a trezit din starea ei, ea văzu situația periculoasă în care se afla. Femeia e încă slabă, dar există multă speranță că va rămâne în viață.

Sinucidere la telefon. O păreche tinăra din Anglia nu de mult fidanțată, își dădea zi de zi întâlnire la telefon. Aci se întrebă de sănătate și-și vorbea d'ale lor, de dragoste și de pregătire pentru nuntă. Mirele odată glumiind a făcut ceva dojeni miresei, care și ea tot din glumă i-a răspuns următoarele:

— Bine dar după acestea eu nu-ți voi fi nevasta ta, știi tu, uritule!

După câteva momente o pocnitură grozavă sună în telefon, la urechile miresei. Ea speriată striga în telefon:

«Allo! Allo!» — dar răspuns nu mai veni, înspăimântată fugi la vecini și trimise pe un prieten al miresei să vadă ce s'a întâmplat? Prietenul reîntors îi spune, că mirele zace împușcat: într-o mână ține urechea telefonului, prin care îi sunase graiul miresei, în cealaltă mână revolverul.

Săbăticii jandarmereșii. Mercuri a început la curtea cu jurați din Arad pertractarea proceselor sorocite. Intre altele era să se judece procesul țaranilor Vasile Bozgan și Pavel Măteuț din Sinitea, învinuiți că ar fi vrut să aprindă o casă.

Ajungând înaintea judecătorilor, ei au tăgăduit că ar fi avut de gând să aprindă. Presidential Köller a întrebat atunci de ce la întâia ascultare au recunoscut aceasta? Ei au răspuns că numai îngroziți de bătăile ce au suferit dela jandarmi au recunoscut. Procurorul Szkolczai a zis că asta nu-i adevărat; deoare-ce acuzați au susținut cu tărie acest lucru, judecătorii a hotărât să se facă cercetare împotriva jandarmilor și să fie ascultați martorii celor doi români. Jandarmii au calcat de altfel legea și prin faptul că i-au ținut arestați 9 zile, pe când n'au drept să-i țină mai mult decât o zi la ei, ci să-i ducă la judecătorie.

Rămasul bun al generalului înfrânt. Kuropatkin, vestitul general înfrânt în atâtea lupte și-a luat adio dela armata din Mandjuria, pe care a condus-o dintr'o înfrângere în alta. Generalul înzestrat cu atâtea calități nobile, a adresat feciorilor următoarele cuvinte de adio:

«Îndată ce se desființează prima armată din Mandjuria, la porunca mai înaltă, am să părăsesc Mandjuria.

Doi ani am comandat această armată și în decursul acestui timp m'am putut convinge ce brave trupe am condus. La începutul războiului am împiedecat inamicul de a înainta.

Ați murit mai bine, de cât să va părăsiți poziția. Inamicul nostru și-a plătit scump învingerea, a și suferit așa pierderi cari numai cu greu se vor putea restitui. Durere, parte n'ați avut de glorie, cu toate aceste cu părere de rău a-ți luat la cunoștință încheierea păcii. Cu stimă însă putem să ne aducem aminte și de adversarii nostri. Și sunt convins, că Japonzii încă datoresc recunoștință armatei din Mandjuria. Primiți cu toți, generali, oficeri, medici funcționari, mulțumirile mele».

Banii te fac renumit. De câteva săptămâni presa maghiară terfelește pe episcopul Bublics din Cașovia în modul, de care prelații trebuie scutiți. N'am scris nimic în aceasta afacere până acum, întrucât nu ne venea să credem că comunicatele ziarelor să corăspundă adevărului.

De astă dată ne-am înșelat. Tot ce s'a scris se reduce la purul adevăr. Va să zică a fi episcop în Cașovia e lucru frumos. Poziția înaltă, are influență la toate — și ce e principal are venit de sute de mii, ce se pot cheltui fără nici un control. Și unde sunt atâția bani, poate să se câștige și ce lipsește. Episcopul Sighismund Bublics, spre pildă avea dorința să devină renumit, și ca despre el să se vorbească, ca despre un mare învățat, dar — durere — îi lipseau calitățile

spirituale, ce-l fac pe om renumit. Bublics mai dorea să aibă atributul de »savant«, dar îi lipsea știința, ce putea să-l facă savant! Avea însă bani. A luat în arândă deci mințea, știința, facultățile spirituale ale altuia, cu a cărei însușiri, daruri nemuritoare, Bublics devenise om mare, om, care avea să fie pomenit în istoria bisericii sale. «Apostolul propovăduirii iubirii» însă s'a uitat cu desăvârșire, de omul »neputincios« ce i-a dat mărire, poziție și nemurire. Acel »neputincios« în schimb a trebuit să se mulțumească cu fără-măturile de pe masa bogatului.

Adecă Escelența sa a făgăduit foarte mult, dar împlinise puțin.

Ca să nu creadă însă cineva, că cele scrise până aci sunt fraze goale, publicăm mai la vale una dintre epistolele ce Dr. Földy László, care și-a vândut mințea, le adresase lui Bublics.

Iată această epistolă:

... Deși în mijlocul celor mai mari desnadăduiri aștept împlinirea celorce Escelența voastră mi le-ați făgăduit mai înainte cu două luni și deși epistola mea scrisă atunci, probabil ar putea să aducă desnodământul dorit, căci Escelența voastră ar putea să-și facă o icoană vie despre toate, cu toate acestea, aștept și iar de nou aștept, căci precum până acum nici odată, așa nici acum nu voese să spun sau să fac nimic, ce V'ar jigni măcar pe un moment...

În aceea epistolă am amintit făgăduelile ce mi le-ați făcut și am amintit și aceea, că acele făgădueli nu le-ați împlinit încă. Vă rog, dacă aveți mila nu mă lăsați în aceasta neliniște ucigătoare căci chiar așa ceva nu merit din partea Escelenței voastre.

Spune apoi în epistolă, ce serviciu a făcut el lui Bublics. Din ce adecă se adeverește cum și-a câștigat Bublics renume, mărime și știință. Dar Bublics nu s'a mulțumit cu atât, el a voit să ajungă și metropolit.

Dar aceasta costă bani! Hajnóczy, conerezutul episcopului s'a folosit însă de ocaziune. Arată modul, cum ar putea ajunge metropolit. Se înțelege în prețel unor mari sume de bani. Și Bublics, acel om bolnăvicios aruncă banii, făcând cheltueli, numai să-și vadă visul realizat. Hajnóczy, a fost deținut, fiindcă a înșelat dela Bublics bani, pentru dobândirea scaunului metropolitan din Kalocsa.

Acest caz adeverește adecă, că Bublics a dat bani spre acest scop. Cheltueile lui creșteau în mod enorm, ce poate — voia să le acopere din venitele sale de metropolit.

Întrucât a dorit Bublics să ajungă metropolit se esplică și din împrejurarea, că el a făcut legături de prietenie cu ceva Madame Voigt, care locuiește în un castel bine aranjat în un sat aproape de Viena. Această femeie știe toate secretele aristocrației maghiare și austriace. Saloanele ei sunt vizitate — în mod secret — de aristocrația celor două țări. În casa ei se învârtesc cele mai frumoase ființe din Europa.

Fiind aceasta femeie atât de cercetată, știe multe secrete, și să nu ne mire faptul, dacă se zice, că prin ajutorul ei s'au deslegat multe lucruri grele.

Această femeie a voit să facă din Bublics metropolit, spre ce scop a și lucrat admirabil. Fiind că la casa ei umblau și preoți, cari aveau influență la scaunul papal din Roma, — se înțelege, — că pe aceia i-a putut ușor dobândi pentru cauza lui Bublics. Dar în sfârșit lucrul nu depindea dela acești preoți. Cunoștea ea însă un iezuit, care eră foarte isteț și mare diplomat. Dela acesta se așteptă toată nădejdea lui Bublics.

Acest iezuit trăia în curtea archiducelui Iosif, bărbatul archiducesei Maria Valeria. El era spiritualul curții domnitoare. Pe acest iezuit l'a înduplecat Madame Voigt să vorbească în afacerea lui Bublics, cu acele dame, cari puteau să aibă influență la îndeplinirea metropoliei din Kalocsa.

Rolul lui Hajnóczy se începe aici. Aici s'a început corespondența între el și iezuitul din curtea domnitoare.

Soartea slavului. Din Aranyos-Megyes se vestește, că Izidor Lungreisz, proprietarul unei mori de acolo, tratează în mod de totul tiran cu un lucrător, care a fugit dela el. Morarul George Prokai a fugit adecă, pentru că proprietarul a tratat cu el foarte dur. A fost adus însă cu poliția și depărtându-se aceasta, l'a bătut până l'a lăsat mort. Bietul muncitor și-a pierdut mințile.